

Európska únia
Európsky sociálny fond

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

Iveta Labjaková

Moderné technológie vo vyučovaní anglického jazyka na základnej škole

2014

Publikácia bola vydaná a financovaná z prostriedkov ESF
v rámci národného projektu Profesijný a kariérový rast
pedagogických zamestnancov.
ITMS kód projektu 26120130002
ITMS kód projektu 26140230002

Moderné technológie vo vyučovaní anglického jazyka na základnej škole

Iveta LABJAKOVÁ

Bratislava 2014

OBSAH

Úvod	5
1 Textový editor Microsoft Word vo vyučovaní anglického jazyka	6
1.1 Moderné technológie vo vyučovaní anglického jazyka	6
1.2 Rozvoj komunikačných zručností žiaka pomocou aplikácie Microsoft Word	8
1.3 Tvorba výučbových materiálov (pracovných listov pre žiakov, školských testov) z anglického jazyka pomocou textového editoru Microsoft Word	12
2 Prezentčný softvér PowerPoint vo vyučovaní anglického jazyka	22
2.1 MS PowerPoint vo vyučovaní anglického jazyka	22
2.2 Rozvoj komunikačných zručností žiaka pomocou aplikácie MS PowerPoint	22
2.3 Tvorba výučbových materiálov (prezentácií) z anglického jazyka pomocou prezentačného softvéru MS PowerPoint	25
2.4 Využitie prezentácie v programe MS PowerPoint vo vyučovaní anglického jazyka	26
3 Interaktívna tabuľa vo vyučovaní anglického jazyka	36
3.1 Využitie interaktívnej tabule na hodinách anglického jazyka	36
3.2 Tvorba výučbových materiálov z anglického jazyka pomocou interaktívnej tabule	37
3.3 Prezentácie prostredníctvom interaktívnej tabule	38
4 Interaktívne a multimediálne výučbové programy	44
4.1 Využitie výučbových programov na anglický jazyk	44
4.2 Analýza učebných CD/DVD	44
4.3 Práca s výučbovými programami na anglický jazyk	51
4.4 Implementácia výučbových programov do vyučovacích hodín anglického jazyka	53
5 Internet a webové stránky	57
5.1 Internet vo vyučovaní anglického jazyka	57
5.2 Využitie internetu pri príprave pomôcok a pracovných listov	58
5.3 Webové stránky	59
5.4 Využitie programov webových stránok	59
5.5 Práca s internetom na hodinách anglického jazyka	63
5.6 Využitie internetu vo vyučovaní anglického jazyka	64
Záver	74
Zoznam bibliografických odkazov	75

Úvod

Hlavným cieľom učebného zdroja vytvoreného k akreditovanému programu kontinuálneho vzdelávania *Moderné technológie vo vyučovaní anglického jazyka na základnej škole* je aktualizovať profesijné kompetencie učiteľov anglického jazyka o zručnosť používať moderné technológie ako inovačný edukačný prostriedok vo vyučovaní anglického jazyka na základnej škole.

Obsah učebného zdroja tvorí päť kapitol. Prvá je venovaná textovému editoru *Microsoft Word* vo vyučovaní anglického jazyka, druhá prezentačnému softvéru *PowerPoint* vo vyučovaní anglického jazyka, tretia interaktívnej tabuli vo vyučovaní anglického jazyka; štvrtá zahŕňa interaktívne a multimediálne výučbové programy, piata internet a webové stránky.

Učebný zdroj je dôležitý z hľadiska vyučovania a učenia sa cudzích jazykov. Keďže úroveň ovládania anglického jazyka v našej krajine nie je na požadovanej úrovni, hľadajú sa rôzne príčiny tohto stavu a zdôrazňuje sa potreba inovatívnych metód s použitím moderných technológií.

Zmyslom praktickej činnosti je inšpirovať učiteľov k využívaniu moderných technológií vo vyučovaní anglického jazyka a k projektovaniu hodín anglického jazyka s použitím moderných technológií v rôznych fázach vyučovacieho procesu.

Dnešná moderná spoločnosť nám ponúka veľké možnosti skvalitnenia vyučovania cudzích jazykov. Donedávna sa všetky učebné pomôcky využívali na to, aby pomohli *učiteľom* lepšie učiť. Teraz počítače a ďalšie moderné technológie slúžia ako nástroje na to, aby sa lepšie učilo *žiakom*.

Záleží iba od učiteľov, ako efektívne dokážu túto výhodu využiť.

Autorka

1| Textový editor Microsoft Word vo vyučovaní anglického jazyka

1.1| Moderné technológie vo vyučovaní anglického jazyka

Moderné technológie majú v súčasnosti obrovský vplyv na život jednotlivca i celú spoločnosť.

Progresívne technológie našli svoje uplatnenie vo všetkých oblastiach nášho života. Platí to najmä pre komunikačné a informačné technológie, ktoré sa stali fenoménom súčasnosti. Informačné a komunikačné technológie zasiahli do všetkých oblastí ľudskej činnosti. Zvlášť intenzívne ovplyvňujú oblasť učenia a učenia sa.

Moderné technológie, často označované ako **informačno-komunikačné technológie** (IKT), už niekoľko rokov patria medzi hlavné prostriedky modernizácie základných i stredných škôl na Slovensku. IKT sú veľmi široký pojem a také široké je aj ich využitie. Predovšetkým sú nástrojom, ktorý uľahčuje prácu pri získavaní, spracovaní a prezentovaní informácií. Ponúkajú rôzne formy digitálnej informácie – nielen textovú alebo grafickú, ale i zvukovú a obrazovú. Pomocou nich môžeme písať, čítať, kresliť, fotiť, nahrávať, znázorňovať, editovať, tlačiť, prehrávať alebo spoločne komunikovať.

Ponúkajú aj možnosť posunúť vzťah učiteľa a žiaka na úroveň spolupráce pri vzdelávaní: žiak sa môže učiť samostatne, tvorivo, pracovať v interaktívnom prostredí individuálnym tempom, voliť si vlastné postupy, získavať informácie z rôznych zdrojov, prezentovať svoje výsledky, má možnosť kooperácie so spolužiakmi vo vlastnej, ale i v inej škole, porovnávať sa s inými, rozvíjať logické myslenie, robiť vlastné projekty. Učiteľ môže byť koordinátorom alebo poradcom pri vzdelávaní svojich žiakov. Má viac času venovať sa im individuálne a v skupinách, má širšie možnosti na získanie spätnej väzby, na overovanie vedomostí a formatívnu diagnostiku.

Moderné technológie, ktoré môžeme použiť ako edukačné pomôcky, zahŕňajú širokú škálu zariadení a prostredí.

Pod pojem **informačné a komunikačné technológie** J. Zounek a K. Šedová (2009, s. 15) zahrňujú „*prostriedky modernej didaktickej audiovizuálnej techniky (napr. video, televízia, CD prehrávač, dátový projektor) a digitálne technológie, ktoré sú založené na počítačoch a na telekomunikačných službách, umožňujúcich ich užívateľom v maximálnej možnej miere sprístupniť informácie a ďalej s nimi pracovať (napr. internet, interaktívne tabule, digitálna kamera a iné), ale taktiež rôznymi formami a prostriedkami komunikovať (e-mail)*“.

Moderné technológie predstavujú veľký posun vo vyučovaní cudzích jazykov, pretože umožňujú sprostredkovať priamy kontakt žiaka s jazykom v takej miere, ako nikdy doteraz. Umožňujú využívať vnímanie autentického jazyka prostredníctvom reálnych záznamov zverejnených na internete alebo prostredníctvom webových stránok zameraných na vyučovanie cudzích jazykov.

Využitie IKT na hodinách cudzieho jazyka sa dá rozdeliť na niekoľko častí podľa zdrojov, s ktorými sa pracuje:

- textový editor Microsoft Word
- prezentačný softvér PowerPoint
- interaktívna tabuľa
- interaktívne a multimediálne výučbové programy
- internet a webové stránky

Moderné technológie vo vzdelávaní majú za cieľ podporovať učenie sa žiakov, ich aktivitu a kreativitu.

Žiaci v primárnom vzdelávaní môžu moderné technológie používať na niekoľko činností:

- pracovať s úlohami pripravenými učiteľom (napríklad v programe MS Word, PowerPoint, ActivInspire),
- sledovať krátke prezentácie vytvorené učiteľom (napr. v programe MS PowerPoint),
- pracovať s úlohami na interaktívnej tabuli,
- pracovať s úlohami vybraných edukačných CD/DVD nosičov alebo vzdelávacích portálov,
- počúvať a pozeráť vybrané jazykové prejavy (napr. na Youtube).

Pri aplikovaní IKT do výučby anglického jazyka je však potrebné poukázať na špecifickosť výučby anglického jazyka (resp. jazykov vo všeobecnosti). Aplikácia IKT pri prezenčnej forme výučby je stále významnejšia, a to najmä kvôli neustále sa zlepšujúcej infraštruktúre učební (či už sú to počítače, pripojenie na internet, projektory, interaktívne tabule a pod). Keďže neexistuje ucelená metodika, ktorá by zaradila IKT do výučby, záleží od učiteľa, či sa stane súčasťou jeho výučby.

Vhodným využívaním IKT spolu s modernými metódami môžeme dosiahnuť zlepšenie interaktívnej komunikácie medzi žiakmi a učiteľom, aby preberané učivo bolo pre žiakov zaujímavejšie, prístupnejšie, aby sa lepšie využila spätná väzba, aby bol žiak vo vyučovanom procese aktívnejší a vyučovanie efektívnejšie. To kladie na učiteľa vyššie nároky nielen v oblasti metodiky vyučovania, ale aj výbere technických prostriedkov, ktoré sú v súčasnosti k dispozícii.

Učiteľ môže využívať v celom edukačnom procese hlavne tieto aspekty práce s počítačom:

- mobilizáciu žiakov – počítač je vo výučbe niečo netradičné, čo žiakov upúta,
- jeho komunikačnú funkciu a rýchlu dostupnosť informácií,
- prezentovanie učiva – počítač umožňuje sprístupňovanie informácií formou hypertextu,
- učenie riešením problémov,
- precvičovanie učiva,

- individualizáciu úloh (žiakovi je možné zadať úlohy rôznej zložitosti s rozdielnou časovou náročnosťou na jej riešenie),
- okamžitú spätnú väzbu – správne riešenie sa fixuje, nesprávne sa odstraňuje,
- kontrolu vyučovacieho procesu aj učenia sa (kontrola úloh počítačom) a diagnostikovanie žiakov (vyhodnotenie testov počítačom).

Z jazykového hľadiska moderné technológie žiakovi podstatne viac priblížia cieľový jazyk, ako to v minulosti dokázal učiteľ s niekoľkými nahrávkami. Samozrejme, je potrebné uvedomiť si, že autentický jazyk môže predstavovať pre žiakov problém v porozumení, ak je rozdiel medzi ich schopnosťou porozumieť a obsahom jazykového prejavu príliš veľký.

Pri výbere autentickej nahrávky musí učiteľ zvážiť, či žiaci budú schopní s takýmto textom pracovať. Žiak nemusí nevyhnutne porozumieť každému slovu jazykového prejavu, ale jeho úloha môže byť obmedzená na zachytenie vybraných slov, na globálne porozumenie, na zaznamenanie nálady hovoriaceho a pod.

Prostriedky IKT môžeme použiť v každej fáze vyučovacieho procesu.

Motivačnú fázu môže učiteľ prostredníctvom počítača a projektoru obohatiť o ilustračný obrázok, zvukovú ukážku, videosekvenciu, jednoduchý úvodný test na zistenie doterajších vedomostí, prípadne môže získať názor na preberanú problematiku.

V **expozičnej fáze** je možné okrem spomínaných prostriedkov využiť interaktívnu tabuľu s pripravenou prezentáciou, edukačný softvér, internet.

Fixačná fáza vyučovania sa môže zamerať na použitie pracovných listov, kontrolné úlohy, na edukačný softvér alebo internet, kde môžu byť tieto prostriedky tiež sprístupnené.

V **diagnostickej fáze** sa dajú využiť všetky uvedené prostriedky. Nezastupiteľné miesto v tejto fáze majú testy.

Len od učiteľa závisí, aké možnosti použitia IKT na splnenie vzdelávacích cieľov využije.

1.2| Rozvoj komunikačných zručností žiaka pomocou aplikácie Microsoft Word

Dominantnosť vplyvu komunikácie v predmete anglický jazyk vyplýva predovšetkým z povahy tohto predmetu, v ktorom komunikovanie (ústne i písomné) je nielen prostriedkom na transformáciu učiva anglického jazyka, ale jeho reálne zvládnutie na úrovni sekundárnych zručností a rozvíjania celkovej komunikatívnej kompetencie žiakov sa v tomto predmete stáva cieľom výchovno-vzdelávacieho procesu. Vyučovanie cudzích jazykov vyžaduje dobre zorganizovanú a prepracovanú prípravu učiteľov, efektívnu metódu a správnu techniku. Na to, aby bola vyučovacia hodina efektívna, je potrebné navodiť správnu atmosféru, ktorú vzájomnou kooperáciou vytvárajú žiaci aj učitelia.

Východiskom na výber vyučovacích metód je skutočnosť, že žiaci mladšieho školského veku nadobúdajú komunikačné kompetencie špecifickými formami učenia sa.

Základný princíp vyučovania cudzích jazykov v primárnom vzdelávaní spočíva v podpore radosti žiakov z učenia sa cudzieho jazyka, využívaní prirodzenej zvedavosti detí, ich túžby skúmať a objavovať. Pri výučbe cudzieho jazyka je dôležité rešpektovať možnosti a schopnosti detí. Predovšetkým treba upriamiť pozornosť na stav a úroveň vývinu poznávacích schopností a osobnostných charakteristík detí v mladšom školskom veku.

Komunikácia učiteľa a žiaka spočíva vo výmene informácií. IKT do tejto komunikácie vniesli nový komunikačný kanál. Učiteľ aj žiak si najskôr musia uvedomiť nové možnosti komunikácie a následne sa naučiť, ako tieto možnosti realizovať. Staré možnosti komunikácie sú: povedať, napísať, nakresliť... Žiadne nové možnosti nie sú, nové sú len spôsoby, ako povedať, napísať, nakresliť...

Obsahom učebníc sú rôzne témy, zamerané na istý okruh **slovnej zásoby**. Tieto slovíčka sú v učebniciach žiakom prezentované pomocou obrázkov a situácií, ktoré nabádajú danú slovnú zásobu využívať pri rozprávaní o sebe, svojom živote, svojom svete. Učebnica je iba určitý rámec, ktorý je nutné upravovať tak, aby vyhovoval potrebám a záujmom konkrétnych žiakov, aby téma bola pre žiakov zaujímavá a uvedená slovná zásoba potrebná. Žiaci sa najlepšie učia slovnú zásobu na konkrétnych predmetoch. Preto je najvhodnejšie slovnú zásobu učiť nielen pomocou obrázkov v učebnici (z prostredia, ktoré poznajú – rodiny, triedy a pod.), ale priamo v danom prostredí prácou s predmetmi (reálne predmety, obrázkové kartičky a i.) a žiakmi, ktorí ich obklopujú. Pri osvojovaní slovnej zásoby bude musieť mať učiteľ čo najviac obrázkov a predmetov; žiaci budú slovíčka nielen počuť, opakovať, ale s nimi pracovať (manipulovať, vyfarbovať a pod).

Gramatika je obsiahnutá v učebniciach a väčšinou zahŕňa stručné vysvetlenie daného gramatického javu a súbor cvičení. Podľa potrieb žiakov môžeme niektoré cvičenia vynechať alebo rozšíriť, a to najmä o názorné príklady, čím sa z nezábavných cvičení môže stať účinnejšia učebná aktivita.

Nie každému žiakovi vyhovuje forma cvičení, napr. dopĺňanie medzier alebo poprehadzované slová, a nie každý žiak porozumie danému javu rovnako rýchlo a má rovnakú potrebu precvičovať si získané vedomosti bez kontextu. Cvičenia a aktivity uvedené v učebnici môžu byť modifikované tak, aby korešpondovali s realitou a vyhovovali záujmom a potrebám žiaka. Ak má žiak navyše možnosť tvoriť vlastné vety a príklady (napr. moja rodina, mám rád...), aktívne sa tak zapája do vlastného učenia sa, určite sa učí efektívnejšie.

Rozvoj **počúvania s porozumením** sa pri vyučovaní cudzieho jazyka v primárnom stupni vzdelávania považuje za kľúčový. Dôraz kladieme predovšetkým na zvukovú stránku jazyka, napodobňovanie samostatných hlások, slov, slovných spojení i celých viet. Častým a vhodným využívaním nahrávky si deti zvyknú na správnu výslovnosť a naučia sa rozumieť hovorenému slovu. Vyučovanie cudzieho jazyka by malo byť sprevádzané jeho neverbálnymi komunikačnými prejavmi (mimika, gestikulácia, obrázkový materiál), malo by byť motivujúce, aby žiaci radi počúvali. Úlohy vhodné pre žiakov mladšieho školského veku sú také, ktoré im umožňujú demonštrovať pochopenie prostredníctvom neverbálnych prostriedkov (označovanie a spájanie obrázkov, vyfarbovanie, kreslenie).

Čítanie s porozumením vychádza zo slovnej zásoby, ktorú si žiaci osvojili prostredníctvom počúvania. V počiatočnej fáze žiaci čítajú slová, ktoré si už osvojili (rozumejú im po vypočutí, vedia ich vyslovovať, poznajú ich konkrétny význam). V prvej etape sa vytvára asociácia medzi zvukovou (hovorenou) podobou slova a konkrétnou predstavou jeho významu (napr. obrázok). V začiatkoch čítania je k tejto predstave priradená písomná podoba slova a žiak ho číta s naučenou správnou výslovnosťou a porozumením. Žiaci pokračujú v čítaní slovných spojení a jednoduchých viet. Učiteľ vyzve žiakov, aby vyjadrili svoj názor na prečítaný text. Žiaci tak nielen vnímajú žiadané jazykové formy, ale zároveň vedia prečítaný text aplikovať v realite.

Hovorenie je významná komunikačná zručnosť, preto je dôležité nájsť spôsob, ako ho učiť efektívne. Najvhodnejším spôsobom je, aby žiaci priamo na hodine používali cudzí jazyk, aby všetko, čo sa učia, dokázali hneď používať v reálnej (simulovanej) komunikačnej situácii či pasívne (žiak reaguje na pokyn), alebo aktívne (žiak sám použije danú frázu správne a vhodne). Na rozvíjanie rozprávania ponúkajú učebnice rôzne témy a otázky, na ktoré majú žiaci reagovať, ku ktorým sa majú vyjadriť. Učiteľ môže podľa vlastného uváženia témy, aktivity a podnety na komunikáciu modifikovať.

Písanie sa nacvičuje (po nácviku čítania slov) pomocou aktivít, v ktorých žiak odpisuje alebo dopĺňa písmená, slová, neskôr krátke vety a nakoniec jednoduché odseky, pričom má k dispozícii správny vzor. Jednoduché písomné úlohy, ktorých cieľom je precvičenie pravopisu, gramatiky alebo slovnej zásoby, môže učiteľ upraviť (napríklad dopĺňanie slov k obrázkom) alebo nahradiť (napríklad žiak opíše vlastný obrázok, ktorý si nakreslí).

Úlohy musia byť autentické a pre žiakov zaujímavé (napríklad napísanie zoznamu potravín, ktoré treba kúpiť). Veľmi efektívne a motivujúce je kombinovať písanie s kreslením obrázkov.

Efektivita edukačného procesu závisí od vedomostí, pedagogických schopností a tvorivosti učiteľa, ale aj od použitia vhodných učebných pomôcok a didaktickej techniky.

Pracovné listy (PL) umožňujú učiteľovi viesť a usmerňovať samostatnú činnosť žiakov, ktorá motivuje a slúži na precvičovanie, upevňovanie a systematizáciu vedomostí, ale aj na preverenie osvojených vedomostí a zručností žiakov. Metodicky vedú žiaka k tvorivému prístupu k učebnej látke a k potrebnej myšlienkovanej námahe, čo podnecuje žiakov záujem a zvyšuje kvalitu a trvácnosť žiakových vedomostí a schopností. Môžu byť využité vo všetkých fázach a formách vyučovania jazykov. Obsahujú logicky usporiadané otázky, ktorými sa rozvíja samostatná činnosť žiakov a orientuje ich na podstatné vedomosti z hľadiska stanoveného cieľa. Môžu byť vypracované tak, aby rešpektovali individuálne danosti žiaka vrátane štýlu učenia sa a umožnili individualizáciu samého procesu učenia sa. Obsahovými prvkami PL by mali byť úlohy, zamerané na osvojovanie si nových vedomostí, na ich precvičovanie a upevňovanie. Súčasťou týchto úloh by mali byť obrázky, náčrty, rôzne tabuľky, ale i úlohy zábavného charakteru (doplňovačky, krížovky, príbehy spojené s témou, divergentné úlohy s možnosťou samostatného originálneho riešenia a pod.). Štruktúra PL musí zodpovedať ich aplikácii v jednotlivých fázach vyučovacej hodiny, ako aj funkcii, ktorú majú plniť.

Funkcie pracovných listov (Žáčok, Schlarmannová, 2004):

- *Motivačná funkcia* – dobre spracovaný pracovný list vzbudzuje záujem u žiakov.
- *Komunikačná funkcia* – rozvíja slovnú zásobu, žiak pracuje s pracovnými listami aktívne (podčiarkuje, dopĺňa text, obrázky, tabuľky...).
- *Regulačná funkcia* – učivo je členené do častí podľa logickej nadväznosti.
- *Aplikačná funkcia* – obsahuje námety na využívanie učiva v praxi.
- *Integračná funkcia* – využíva medzipredmetové vzťahy, vedie ku komplexnejšiemu poznávaniu predmetov a javov.
- *Inovačná funkcia* – najnovšie poznatky vedy a techniky, ktoré učiteľ priebežne inovuje a dopĺňa.
- *Kontrolná a usmerňujúca funkcia* – žiak využíva text, kontrolné otázky a úlohy na vlastnú kontrolu, ide tu o spätnú väzbu, opätovne si opakuje učivo.

Prácu s pracovným listom môžeme rozdeliť do troch fáz:

1. Fáza prípravy:

- rozdanie pracovných listov s úlohami.
- oboznámenie žiakov s typmi úloh (napr. doplniť pojmy k obrázku, utvoriť dvojice pojmov, možnosť výberu odpovede, doplnenie vety a pod.)
- oboznámenie žiakov s časovou dotáciou na vypracovanie pracovného listu.

V tejto časti si žiaci kladú otázky: *Čo sa odo mňa očakáva? Čo už viem o tejto téme? Koľko času budem mať na vypracovanie úloh? V akej skupine budem pracovať?* Túto fázu nemožno stotožniť s podrobným vysvetľovaním jednotlivých úloh. Pozornosť treba venovať tým úlohám v pracovných listoch, ktoré sa zdajú žiakom náročnejšie. Učiteľ by mal klásť dôraz na to, aby žiaci správne pochopili úlohu.

2. Fáza vypracovania

V tejto fáze žiaci pracujú na zadaných úlohách individuálne (vo dvojiciach či v skupinách) a písomne (vytlačené PL alebo na počítači v elektronickej forme). Z hľadiska časového trvania ide o najdlhšiu fázu. Aj tu platí požiadavka individuálneho prístupu učiteľa k žiakom. Učiteľ priebežne kontroluje prácu žiakov a usmerňuje ich. Okrem toho, že kontrolovanie umožňuje zbežnú opravu chýb a posúdenie pracovného tempa, poskytuje žiakom pozitívnu spätnú väzbu (napr. pochvala), čím im dodáva motiváciu a dôveru vo vlastné schopnosti. Každá skupina (3 – 4 žiaci) si plní svoje úlohy. Pritom si rozdelia úlohy a každý žiak sa zúčastňuje na riešení jednotlivých úloh. Takto sa učia žiaci pracovať v tíme. Pri skupinovej forme organizácie práce sa riadenie edukačného procesu pre učiteľa stáva zložitejším, pretože musí súčasne kontrolovať plnenia rôznych úloh.

3. Fáza reflexie

Táto fáza je veľmi dôležitá nielen z hľadiska overenia správnosti vyriešených úloh, ale žiaci sa učia navzájom komunikovať, počúvať sa, doplniť odpoveď iného, ako aj ohodnotiť seba, svoje postupy a výsledky.

1.3| Tvorba výučbových materiálov (pracovních listov pre žiakov, školských testov) z anglického jazyka pomocou Microsoft Word

Microsoft Word (súčasť balíka MS Office) – v súčasnosti najrozšírenejší textový editor umožňuje vytvárať textové dokumenty, upravovať a formátovať ich, vkladať do textu obrázky, používať ďalšie grafické prvky a efekty a text vytlačiť. Rozvojom IKT sa publikovanie a príprava digitálnych učebných materiálov, medzi ktoré môžeme zaradiť aj **pracovné listy**, značne zjednodušila a skvalitnila. Kvalitne spracovaný pracovný list vyžaduje elementárne zručnosti práce s počítačom, tlačiarňou a internetom. G. Petty (1996) uvádza niekoľko dôležitých **zásad pri tvorbe pracovných listov**:

- obsah pracovného listu má byť v súlade s učebnými osnovami a vzdelávacím štandardom,
- pracovný list má spĺňať také funkcie, ktoré významne ovplyvnia priebeh a výsledky učebnej činnosti žiakov,
- obsah by mal pôsobiť na rozvoj špecifických schopností a možností žiaka,
- pracovný list by mal učivo rozširovať a prehĺbovať,
- úlohy majú podporovať aktivitu a tvorivosť žiaka a mali by obsahovať prvky problémového charakteru,
- úlohy majú zabezpečiť aplikáciu teoretických vedomostí v praxi,
- náročnosť úloh má vyhovovať vekovým osobitostiam a možnostiam žiakov,
- odstupňovať náročnosť práce; na precvičenie zložitého úkonu potrebujú žiaci viac ako jeden príklad a radi postupujú krok po kroku,
- prvé úlohy majú byť jednoduché, aby žiaci nadobudli sebadôveru,
- pri úlohách vo fáze osvojovania a utvrdzovania má pracovný list obsahovať slovný opis, prípadne len výzvu na vykonanie nejakej činnosti (napr. žiaci dopĺňajú chýbajúce údaje – odpovedajú na otázky, správne frázy, opis obrázku...),
- otázky rozčleniť na časti (ak je to možné), pri číslovaní úloh dať každej časti otázky vlastné číslo a úlohy vhodne zoradiť,
- formulovať úlohy jednoznačne a zrozumiteľne (nesnažiť sa žiakov nachytať),
- dbať o to, aby aspoň posledná otázka bola otvorená, aby žiaci mohli prejavovať vlastnú tvorivosť, aby sa nestalo, že žiaci, ktorí skôr vypracujú úlohy nebudú mať čo robiť,
- vytvoriť čo najzaujímavejšie pracovné listy, vziať do úvahy súvislosť so životom žiakov,
- klásť dôraz na verbálne prostriedky (jazyková a štylistická charakteristika textu) a na neverbálne prostriedky (obrazové prostriedky – tabuľky, schémy...),
- nezabudnúť na dobrú grafickú úpravu (obrázky, typy písma, farba písma...) a zabezpečiť funkčnosť ilustrácií,
- pracovný list nemá prekročiť svojím rozsahom jeden list,
- nechať voľné okraje kvôli kopírovaniu minimálne 2 cm zhora aj zdola a 1 cm po okrajoch (pokiaľ si pracovné listy žiaci odkladajú do portfólia, ľavý okraj by mal byť minimálne 2 cm – pri obojstrannom kopírovaní to platí i pre pravý okraj),
- urobiť si dostatok kópií pre všetkých žiakov a jednu pre seba.

Pri návrhu učebných úloh je potrebné vychádzať z uplatňovania požiadaviek na: *základné učivo, cieľ vyučovania, postup učenia*. **Požiadavka:**

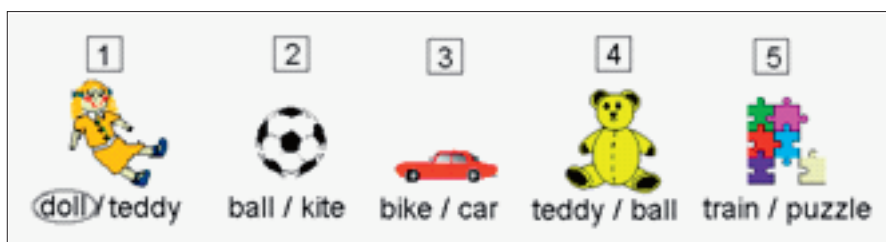
- **základného učiva** znamená, že učebné úlohy sa vyberajú iba z obsahu učiva, ktoré bolo realizované na vyučovaní.
- **cieľa vyučovania** má zohľadňovať následnosť úrovní učebných úloh (napr. podľa taxonómie Blooma). Ak napr. cieľ vyučovania v učive bude nastavený na úroveň aplikácie vedomostí, potom radenie úloh musí rešpektovať následnosť úloh – na zapamätanie, na porozumenie až potom na aplikáciu. Plnenie posledných úloh bude znamenať plnenie cieľa vyučovania.
- **postupu učenia** znamená uplatnenie princípu najskôr prijať nové poznanie a potom si ho osvojiť. Prijímanie nových poznatkov sa uskutočňuje senzorickým učením (zmyslami – zrak, sluch, hmat...). Osvojenie učiva znamená, že žiaci si majú aktívnym spôsobom porovnávať doterajšie poznatky s novým, hľadať vzťahy a významy v učive, triediť a usporadúvať poznatky.

Ak použijeme Bloomovu taxonómiu cieľov, potom môžeme úlohy rozdeliť na:

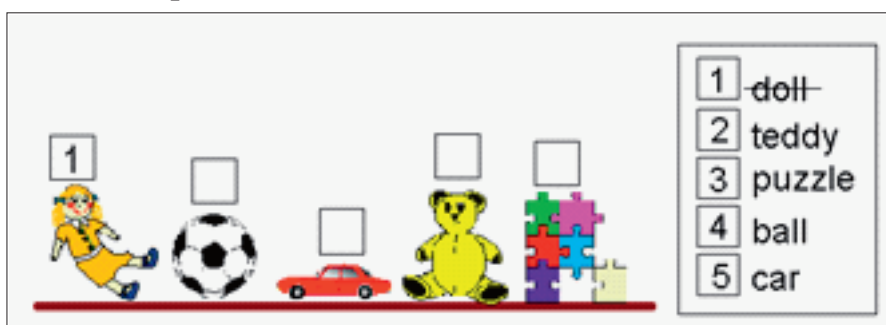
1. **Úlohy na zapamätanie** – zamerané na vybavenie pojmov (textov) z pamäti.

Príklad: Definuj... Napíš... Spoznaj... Rozoznaj... Označ... Pomenuj... Dopln... Opíš... Prirad... Vyber... Urči... (Čo je to...)

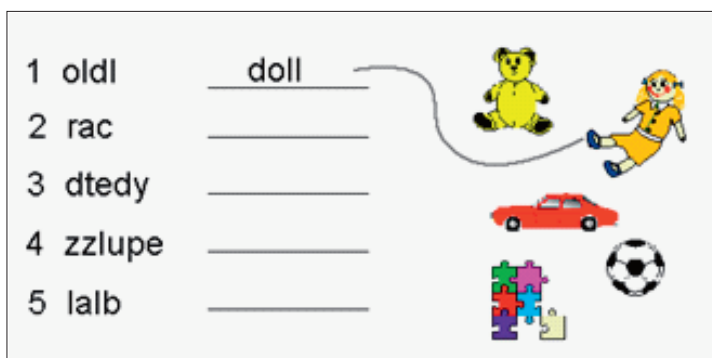
Circle the correct word.

Number the picture.

Write and match.

Look and write.

1	2	3	4	5
oldl <i>doll</i>	rac	dtedy	zzlupe	lalb
_____	_____	_____	_____	_____

Match.

ball	car	teddy	doll	puzzle
1	2	3	4	5

Write.

1	2	3	4	5
t_eddy	_all	_uzzle	_ar	_oll

Write.

1	2	4
		5
3		

1 puzzle

2 t_____

3 b_____

4 c_____

5 d_____

Write.

1	2	3
It's a <u>ball</u>. It's a _____. It's a _____.		
4	5	
It's a _____. It's a _____.		

Find and circle the words.

1	2
3	4
5	

podollxel   ypuzzlewe
wballchpe   olteddyef
adcarpllj

2. Úlohy na porozumenie – vyžadujú, aby žiak bol schopný porozumieť významu obsahu informácie predloženej v slovnej, obrazovej alebo symbolickej podobe.

Príklad: Inak formuluj... Ilustruj... Vysvetli... Vyjadri vlastnými slovami... Rozlíš... Vyplň... Skontroluj... Rozšír... Nakresli... Oprav... Uveď príklad... Urči...

Read and colour.

Colour the ball red.
Colour the car blue.
Colour the teddy yellow.

Read, draw and colour.

Two green cars.
One yellow teddy.
Three red balls.

Read and tick (✓).

	parrot	tiger
1 It can fly.	✓	
2 It can swim.		
3 It can sing.		
4 It can talk.		
5 It can climb.		

Read again and write T (true) or F (false).

What's my favourite toy, my favourite one of all?
Is it my teddy? Is it my car?
No, it's my yellow ball.

1. My favourite toy is a car. F
2. My favourite toy is a ball. _____
3. My ball is green. _____
4. My ball is yellow. _____

3. Úlohy na aplikáciu – vyžadujú použité vedomostí na riešenie úlohy, poskytujú žiakom príležitosť riešiť problémy vyplývajúce z učebnej látky alebo z toho, čo čítali.

Napríklad: Aplikuj... Demonštruj... Nakresli... Rieš... Vykonaj... Použi... Preukáž... Vyhľadaj... Usporiadaj... Spýtaj sa... Prelož... Dramatizuj...

Order the words. Match.

- 1 doll. This my is
 This is my doll. b
- 2 This ball. is my
 _____
- 3 is my This teddy.
 _____
- 4 my is car. This
 _____

a

b

c

d

Write.

1

What's this?
It's a ball .

2

What's this?
It's _____ .

3

What's this?
It's _____ .

4

What's this?
It's _____ .

5

What's this?
It's _____ .

Write.

Yes, it is.   No, it isn't.

1

Is it a teddy?
Yes, it is.

2

Is it a doll?
_____

3

Is it a puzzle?
_____

4

Is it a ball?
_____

Find and circle. Then write.

1

car

☀	☀	<u>C</u>	a	r	☀	t
☀	☀	☀	b	☀	☀	e
☀	☀	☀	a	☀	☀	d
☀	d	o	l	l	☀	d
☀	☀	☀	l	☀	☀	y
p	u	z	z	l	e	☀

2

_____

3

_____

5

_____

4

_____

Find and circle the words. Then write.

1

car

m	s	<u>C</u>	a	r	u	e
j	t	e	d	d	y	v
b	a	l	l	z	g	x
i	n	w	h	p	m	a
f	d	o	l	l	x	o
p	u	z	z	l	e	k

2

t

3

p

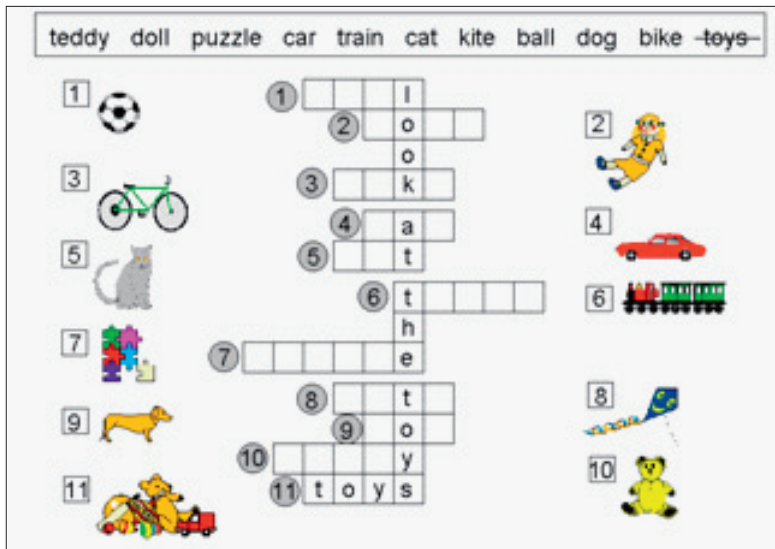
5

b

4

d

Look and write.

4. Úlohy na analýzu – vyžadujú zručnosť rozobrať komplexnú informáciu na prvky a časti, určiť hierarchiu prvkov, ich organizácie, určenie vzťahov a interakcie medzi prvkami.

Například: Rozliš... Urob rozbor... Špecifikuj... Porovnaj... Rozčleň... Urči... Rozhodni... Klasifikuj... Zatried... Spýtaj sa... Napíš zoznam...

Write the words in the correct box.

toys	colours	animals
car		

Circle the odd-one-out. Write.

				kite
eyes	kite	face	nose	
ball	teddy	pencil	car	
door	puzzle	doll	train	
book	bag	pen	bike	

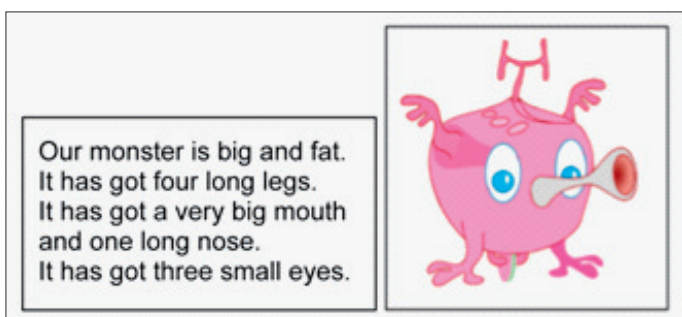
Circle the odd-one-out. Write.

1	rubber	pen	ruler	eight	eight
2	red	white	nose	black	
3	three	bike	train	car	
4	two	ears	seven	ten	
5	arms	legs	hands	four	

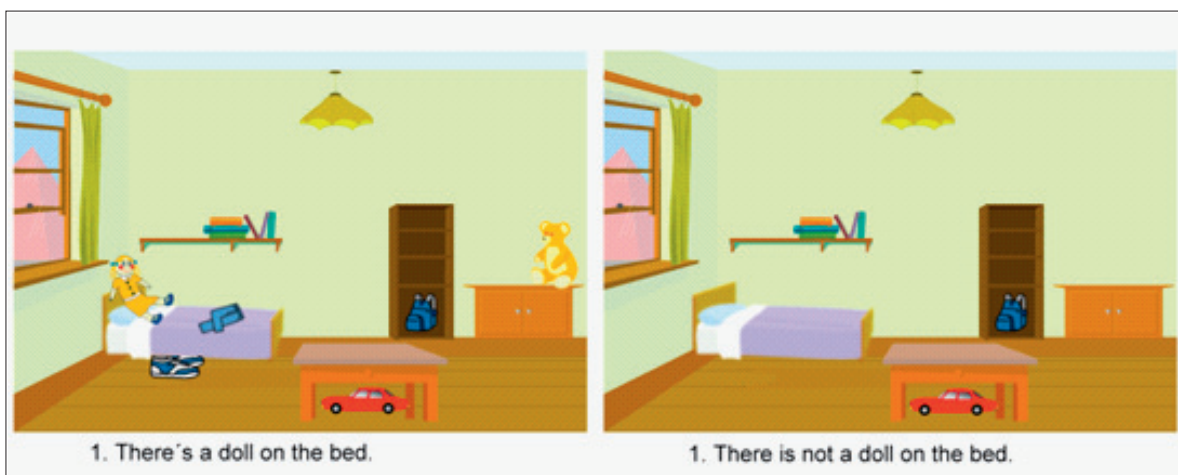
5. **Úlohy na hodnotenie** – zamerané na vyslovenie vlastného názoru, na prejavenie úsudku, na hodnotenie obsahu textu.

Napríklad: Rozhodni... Porovnaj... Argumentuj... Obháj... Oponuj... Posúď... Zdôvodni... Zhodnoť... Uveď výhody a nevýhody...

Príklad: Žiak dostal kartičku s textom: „...It has got four long legs...“ ale ponúkaný obrázok sa nezhoduje s týmto textom. Žiak je nútený argumentovať: „...It hasn't got four long legs. It has got four short legs...“

Look at the pictures and find the differences. Mark them with a cross.

6. **Úlohy na tvorivosť** – zamerané na vlastnú tvorbu žiaka.

Napríklad: Navrhni... Organizuj... Kombinuj... Vytvor... Naplánuj... Modeluj... Over... Povedz alebo napíš nové rozprávanie o...

Draw and write about your toys.

	This is my _____ .
	This is _____ .
	This _____ .
	This _____ .
	My favourite toy is a _____ .

Look at the picture and make the sentences.

Príklady viet, ktoré žiaci vytvorili: There is one girl. The girl is eating. The girl is sitting. There are three pictures. They like chicken. The book is on the table.

Pri zostavovaní pracovných listov a formulácii jednotlivých typov úloh treba dbať o to, aby obsahovali informácie z príslušného učiva, rozvíjali poznávacie procesy, vzbudili záujem u žiakov o dané učivo, a tým aj o celý predmet.

Spôsoby využitia pracovných listov na:

1. **aktívne učenie sa žiakov** – vyhľadávanie informácií na internete

Metodický postup:

- a) oboznámenie žiakov s typmi úloh, s časovou dotáciou na vypracovanie,
- b) samostatná práca žiakov – zápis získaných informácií do pracovného listu,
- e) prezentácia získaných informácií.

2. **overenie vedomostí žiaka** po prebratí témy

Metodický postup:

- a) oboznámenie žiakov s typmi úloh, s časovou dotáciou na vypracovanie,
- b) samostatná práca žiakov – vyplnenie pracovného listu,
- c) spätná väzba o správnosti vyplnenia pracovného listu pomocou kľúča správnych odpovedí,
- d) ústne vyhodnotenie úspešnosti a nedostatkov osvojených vedomostí žiakov.

V *diagnostickej časti* vyučovacej hodiny sa do popredia dostáva využitie a tvorba **testov** s použitím počítačov. Tvorba didaktických testov je náročný proces, preto je pre učiteľa jednoduchšie takéto testy preberať z digitálnych zdrojov. Na tvorbu jednoduchých testov môže učiteľ využiť textový editor, v ktorom pomocou využitia viacúrovňových odrážok dokážeme vytvoriť vhodný test, a pri jeho tvorbe môže využiť rôzne typy úloh.

Uzavreté úlohy:

- binárne (dichotomické) úlohy (áno/nie),
- úlohy s výberom odpovedí z viacerých alternatív,
- úlohy s negatívnym výberom odpovede,
- úlohy s viacnásobným výberom (správnych) odpovedí,
- zoradovacie úlohy,
- priradovacie úlohy.

Otvorené úlohy:

- s krátkou odpoveďou (doplňovacie),
- so štruktúrovanou odpoveďou (súvislý text).

Pripravené pracovné listy a testy môže učiteľ **aplikovať** viacerými spôsobmi:

- vytlačením pre požadovaný počet žiakov,
- premietnutím cez dataprojektor, pričom žiaci píšú iba odpovede,
- elektronicky (test obsahuje aktívne prvky s využitím makra).

Pracovné listy využíva učiteľ v priebehu celého školského roka a žiaci si ich po vyplnení a doložení iného materiálu podľa úloh odkladajú do svojho portfólia.

2| Prezentačný softvér MS PowerPoint vo vyučovaní anglického jazyka

2.1| MS PowerPoint vo vyučovaní anglického jazyka

Jednou z najčastejšie používaných multimediálnych aplikácií v súčasnosti je prezentácia, ktorá obsahuje text, obrázky, video, zvuk, doplnené sprievodným komentárom prezentujúceho. Kvalitná prezentácia ako účinná forma poskytovania informácií je pre poslucháčov veľmi príťažlivá. Pri výbere digitálnych zdrojov sa najčastejšie vo vyučovacom procese využíva prezentácia v podobe premietaných snímok, vytvorená pomocou rôznych softvérových produktov, napríklad Microsoft PowerPoint.

Microsoft (MS) PowerPoint je dnes najčastejšie používaným programom, ktorý umožňuje vytvárať efektívne a dynamické prezentácie. Pri tvorbe elektronických prezentácií učebnej látky a učebných pomôcok môžu byť použité rôzne softvérové prostriedky a prostredia. Možno pracovať v prostredí MS Office a využívať kombináciu textového, grafického a zvukového editora a jednotlivé informačné celky spojiť do jedného celku v PowerPoint.

2.2| Rozvoj komunikačných zručností žiaka pomocou aplikácie MS PowerPoint

K dispozícii je veľa profesionálnych multimediálnych produktov z najrôznejších oblastí a azda najviac z oblastí vyučovania jazykov. Ale aj dobre premyslená, s pedagogickým majstrovstvom pripravená multimediálna aplikácia, realizovaná v bežnom prezentačnom softvéri, napr. v MS PowerPoint, môže byť pre vyučovaciu hodinu veľkým prínosom.

Prezentácie možno využívať pri všetkých fázach vyučovacieho procesu:

- **motivácia žiakov** – obrázky, animácie, videosekvencie, zvuky,
- **výklad nového učiva** – dôležité fakty sú na snímke prezentácie a žiaci sa tak učia robiť si poznámky a navyše texty môžu byť sprevádzané obrázkami, zvukmi, ktoré súvisia s učivom,
- **precvičovanie a upevňovanie nového učiva** – učivo môžeme ukázať žiakom aj z iného pohľadu ako je v učebnici, je tu možnosť využiť snímky prezentácie ako pracovné listy,
- **opakovanie a vizuálne zhrnutie dôležitých faktov** – v prezentácii môžeme zdôrazniť potrebné jazykové javy a využiť snímky pred opakovaním na test,
- **preverovanie vedomostí** – vytvoriť prezentáciu vo forme testu, napr. snímku s obrázkami si môžeme nastaviť na vhodný interval a otestovať slovíčka.

Prezentácie v MS PowerPoint možno využívať na rozvíjanie všetkých jazykových prostriedkov a zručností. Dajú sa využiť najmä na rozvoj slovnej zásoby, výslovnosti, počúvania a čítania cudzojazyčného textu a ako motivačný prvok na hovorenie a písanie. Problematickou otázkou býva často nácvik **slovnej zásoby**. Žiak musí najprv počuť a rozumieť slovu (použijeme názor) → opakovať slovo (pokiaľ možno niekoľkokrát) → vidieť slovo napísané (výslovnosť má už zafixovanú) → prečítať slovo → napísať slovo. Okrem všeobecnej slovnej zásoby, ktorú musia ovládať všetci žiaci, treba rozširovať oblasť slovnej zásoby podľa vlastných záujmov žiakov. Každú danú tému by sme mohli doplniť na „... a ja“. Napríklad téma *Zvieratá* sa tak stane témou *Zvieratá a ja*. To znamená, že popri základnej slovnej zásobe môže byť rozširujúca časť upravená podľa potrieb a záujmov konkrétného žiaka.

Dôraz na **výslovnosť** sa viaže s každou prezentáciou nového učiva, najmä ak sa sústredíme na novú slovnú zásobu. Deti dokážu veľmi dobre napodobňovať jednotlivé hlásky, slová a vetné melódie. Pomerne ľahko si zapamätajú aj rytmické riekanky a pesničky.

Aktivity zamerané na **počúvanie s porozumením** sú pre žiakov najmenej obľúbenou súčasťou vyučovania cudzieho jazyka. U mladších žiakov je veľmi efektívne využívať pútavé príbehy a videonahrávky k príbehom, ktoré ich žiakov zaujať a následné aktivity iba znásobia efektívnosť ich učenia sa (napr. pomenovať čo najviac predmetov na obrázkoch, ktoré sa vyskytli v príbehu). Pomocou otázok učiteľ motivuje žiakov, aby komentovali to, čo počuli, videli, vyjadrili svoj názor k videonahrávke. Žiak počúva rôzne dialógy, ktoré neskôr imituje a používa v rozličných situáciách (scénkach).

Čítanie ponúka množstvo aktivít, ktoré môže učiteľ obmieňať v závislosti od skúseností a schopností žiakov. Okrem textov v učebnici môže učiteľ použiť jednoduché príbehy a rozprávky, ktoré musia obsahovať obrázok a pod ním text (najprv s 1 – 2 slovami, potom s jednou vetou, neskôr aj niekoľkými vetami), aby dieťa pri samostatnej práci dokázalo odhadnúť z kontextu význam slov. Knihy si môže učiteľ pripraviť sám (napríklad prezentácia v MS PowerPoint) alebo využiť internetové zdroje a zapojiť do čítania moderné technológie, čo je pre žiakov veľmi atraktívne. Dieťa sleduje text s obrázkami a zároveň počúva výslovnosť. Pri príprave vyučovacej hodiny je dôležité, aby učiteľ posúdil náročnosť textu z hľadiska obsahovej (v súvislosti s predchádzajúcou skúsenosťou žiakov), ale aj z hľadiska jazykovej náročnosti, teda aká slovná zásoba, frázy sa v texte používajú a prostredníctvom prípravných aktivít pripravil žiakov na jednoduchšie porozumenie textu (napríklad učiteľ a žiaci opisujú sprievodný obrázok; na základe obrázku, nadpisu alebo kľúčových slov odhadujú, o čom asi bude text; slovné hry). Aj samotné čítanie textu môže byť sprevádzané aktivitami, úlohami, vypracovávanými žiakmi počas čítania (dopĺňanie informácií do pracovného listu, vyfarbovanie a pod.).

Na rozvíjanie **rozprávania** v primárnom vzdelávaní sa dá efektívne využívať dramatizácia. Žiaci sa postupne učia slovíčka či celé repliky jednotlivých postáv, až neskôr sú schopné niečo zmeniť alebo sami vytvoriť. Veľmi účinne možno využívať aj hranie rolí, keď žiaci vymýšľajú vhodné repliky na danú situáciu (príbeh), vďaka čomu môžu rozvíjať danú tému podľa vlastných predstáv, zážitkov a potrieb. Takáto aktivita pripravuje žiakov na komunikáciu v reálnom živote.

Príprava prezentácie je pre učiteľa časovo náročnejšia ako príprava klasickej vyučovacej hodiny, ale vyučovanie anglického jazyka pomocou MS PowerPoint prezentácií v porovnaní s tradičným vyučovaním (tabule, učebnice a obrazov) prináša veľa výhod:

- **Demonštrovanie obrázkov**, ktoré sa nenachádzajú v učebnici, ale sa dajú rýchlo nájsť na internete. Použiť sa dajú aj obrázky z CD, naskenované obrázky, čo je veľká výhoda v porovnaní s prácnym vyhľadávaním príslušného obrazu (situácie).
- **Vkládanie textu** šetrí učiteľovi na hodine veľa času, ktorý by strávil písaním na tabuľu. Získaný čas môže venovať priebežnej kontrole, usmerňovaniu a povzbudzovaniu žiakov.
- **Využitie animácií** – pohyb slov, písmen, viet alebo obrázkov vytvorený animáciou udržiava žiakov v napätí (čo nové sa objaví) a zároveň animácia vhodne dopĺňa výklad nového učiva.
- **Možnosť opakovaného použitia** – jednu prezentáciu môže využiť viac učiteľov, navzájom si môžu prezentácie vymieňať.
- **Rýchla aktualizácia** – možnosť vymeniť obrázky, text a prispôsobiť ich potrebám učiteľa.
- **Jasnejšie podanie inštrukcií k úlohe** (žiaci jasne vidia všetky detaily), umožňuje
  - *opakovanie podstatných faktov* – deti udržia pozornosť dlhšie než na bežnej hodine
  - *kontrola splnenia úloh* – žiaci vidia správne riešenia, čo vedie k vyššej efektívnosti vyučovania.
- **Využitie prezentácie kombinovane** – na prácu s celou triedou, aj na samostatnú prácu žiakov. Výhodou je, že môžeme použiť z prezentácie iba jednotlivé snímky. Dajú sa použiť v ktorejkoľvek časti hodiny ako pracovné listy, hry, na opakovanie určitej témy alebo na testovanie vedomostí.

Prezentačný MS PowerPoint ponúka možnosti použitia farieb, obrázkov, symbolov, zvukov a pohybu na podporu vyučovania cudzieho jazyka a interakcie celej triedy. Pomocou vlastných animácií v programe MS PowerPoint sa dajú vytvoriť zaujímavé a pre žiakov príťažlivé edukačné pomôcky – interaktívne prezentácie. Prezentácie sú väčšinou zostavené podľa štruktúry:

1. opakovanie predchádzajúcich vedomostí,
2. motivácia nového učiva,
3. výklad učiva,
4. aplikačné úlohy, samostatná práca,
5. spätná väzba (pre žiakov i učiteľa),
6. záverečné zhrnutie.

Učiteľ si môže vytvoriť svoju vlastnú prezentáciu, príp. si môže prispôsobiť prezentáciu prevzatú z webovej stránky, k téme, ktorú chce preberať a jazykovej úrovni žiakov. Pri výbere vhodnej prezentácie je dôležité upútať pozornosť žiakov. Preto neodporúčame používať veľa textu, vhodnejšie je využívať kvalitné obrázky a animácie.

Prezentácia v MS PowerPoint dovoľuje **zobraziť** text a grafiku, príp. aj zvuky, animácie a videosekvencie a potom tieto pripravené obrazy automaticky, jeden po druhom zobrazovať na monitore počítača, prípadne na plátno s použitím dataprojektoru. Tieto znázornenia môžeme využiť ako **pracovné listy** alebo na opakovanie daného učiva.

Prezentácia je silným nástrojom v rukách učiteľa počas edukácie. Pri samotnej prezentácii je vhodné riadiť sa nasledujúcimi zásadami:

- **Prezentáciu sprevádzať zaujímavým komentárom** – výstižným a zaujímavým, ktorý vhodne dopĺňa obrázky a text.
- **Neobmedziť sa na čítanie textu na snímkach** – je zbytočné a pôsobí nudne. Prezentovaný text najúčinnejšie pôsobí v spojení so slovným komentárom, ktorý ho dopĺňa a spresňuje.
- **Správne načasovať sprievodné slovo** – ponechať istý čas na prečítanie a spracovanie zobrazených informácií a až potom ich doplniť komentárom. Poznámky prezentujúceho, ktoré odznievajú súčasne so zobrazením novej snímky, rozptyľujú pozornosť poslucháčov.

Vyučovanie anglického jazyka pomocou MS PowerPoint prezentácií je pre žiakov veľmi atraktívne a vďaka použitiu obrázkov a videoklipov názorné a prispieva k zvyšovaniu záujmu žiakov o predmet a aj úrovne vedomostí žiakov.

2.3| Tvorba výučbových materiálov (prezentácií) z anglického jazyka pomocou MS PowerPoint

Organizácia súborov: vytvorme si v dátovej časti disku adresár *Moje Prezentácie*. Pod adresármi nech sú názvy jednotlivých prezentácií. V jednom z nich si vytvorme súbor prezentácie (názov súboru by mal byť aj názov prezentácie) a na jeho úrovni adresár *Obrázky*, *Video* a *Hudba*. V adresári *Obrázky* sústredíme vytvárané obrazové súbory alebo stiahnuté obrázky, v adresári *Video* budú naše alebo stiahnuté (*download*) videá a v adresári *Hudba* zvukové súbory.

Pri prenesení prezentácie na iný počítač prenášame celý adresár s názvom prezentácie (nesmieme zanedbať fakt, že video a zvuky nie sú súčasťou prezentácie, tak ako vložené obrázky alebo texty, a preto je potrebné prenášať ich spolu s prezentáciou).

Interaktívna forma prezentácie má vhodné tempo a spätná väzba od žiakov je kritériom našej úspešnosti.

Textový obsah má byť stručný a výstižný. Prezentácia nevysvetľuje, ale pomáha učiteľovi vysvetľovať.

Formátovanie textu – používajme maximálne dva typy písma (napr. Helvetica, Tahoma, Verdana, Arial). Zarovnávajme vľavo alebo do bloku (na stred sa horšie číta). Na zdôraznenie textu používajme rez písma – **tučné** alebo *kurzív*. Nikdy nie podčiarknutý (je určený na odkazy). Vyhovujúca veľkosť písma je 22 až 24 px na texty, 32 a viac px na nadpisy. Farba musí byť taká, aby bol text na pozadí čitateľný. Najlepší je tmavý text na svetlom pozadí, obvyčajne čierny text na bielom pozadí. Pokiaľ snímka obsahuje napr. pojmovú mapu, jednotlivé pojmy by mohli byť v obdĺžnikoch, s využitím kontrastných plôch. Nebojme sa využívať šípky a iné objekty.

Podklady snímok by mali byť jednotné v celej prezentácii a text na nich musí byť čitateľný. Obráz ako podklad snímky je nevhodný (ruší jej obsah).

Obrázky hlavne pri textoch sú užitočné, pomáhajú predstavivosti a pochopeniu textu. Viac ako tri obrázky na jednej snímke je veľa. Použitie rôznych efektov na obrázku je zaujímavé, ale odpútava pozornosť od informačnej hodnoty obrázku.

Tabuľky – optimálne sú 4 stĺpce a 6 riadkov.

Hypertextové odkazy používame s mierou. Pri odkazoch využime možnosť popisného riadku odkazu. Typ *klikaného* objektu vyberáme podľa našich preferencií, obvyčajným textom nič nepokazíme.

Animácia objektov je dôležitá na interaktivitu prezentácie. Animujeme len tie objekty (texty, obrázky), ktoré na interaktivitu použijeme. Animácia ostatných objektov odvádza od vnímania obsahu. Používame najviac dva druhy animácie (napr. prílety a odlety z rôznych strán a objavenie – miznutie objektu). Napríklad po odpovediach žiakov na otázku: „Čo znázorňuje prvý obrázok?“ a po kliknutí učiteľa *priletí* správne slovo, alebo „Ktorý obrázok na snímku nepatrí?“ *odletí* ten obrázok, ktorý tam nepatrí. Dôležité je, že objekt sa môže po kliknutí myši *objaviť* a po ďalšom kliknutí *zmiznúť*. Animácie sa prehrávajú v definovanom poradí alebo môžeme určiť objekty, ktoré budú na kliknutie reagovať nezávisle. **Zvuky (hudba)** pri prechode snímok môžu byť zaujímavé (vždy sa dajú vypnúť). V jazykových prezentáciách je originálna výslovnosť vo forme zvukových súborov nevyhnutná.

Animáciu nahradte radšej sériou samostatných obrázkov alebo použite zdroje na internete. Animácia sa nedá zastaviť a môže pôsobiť rušivo.

Video môže byť oživením prezentácie, ale viac ako dva video súbory v prezentácii nie sú obvyklé. Vhodná dĺžka videozáznamu je do 5 min.

Prvá snímka obsahuje názov prezentácie, jej autora, komu je prezentácia určená a dátum vytvorenia. **Posledná snímka** obsahuje zoznam použitej literatúry a ostatné zdroje, prípadne poďakovanie. Pri tvorbe prezentácie si na začiatku môžeme vybrať **rozvrhnutie snímky**, tzn. rozhodujeme sa či do prezentácie chceme vložiť text, tabuľku, graf, clipart, videoklip alebo kombináciu týchto objektov. Odporúča sa, aby jedna snímka obsahovala do 7 – 8 riadkov textu s nie veľmi veľkým počtom slov. Vhodný počet snímok je 12 – 15. Ideálna **dĺžka prezentácie** je 10 min.

Pri tvorbe prezentácií je rozhodujúce, pre koho budú naše prezentácie určené. Menšie deti potrebujú farebnejšie a akčnejšie prezentácie ako staršie, sú zvyknuté na pôsobivé vizuálne obrazy z televízie a reklamy. MS PowerPoint takéto oživenie textu umožňuje. V kombinácii s interaktívnou tabuľou vytvoríme silný nástroj na uplatňovanie názornosti a interaktívnosti vo vyučovacom procese.

2.4| Využitie prezentácie v programe MS PowerPoint vo vyučovaní anglického jazyka

Ako príklad využitia MS PowerPoint uvádzame ukážky vyučovacích jednotiek anglického jazyka realizované v multimediálnej učebni.

Téma: Jedlo

Trieda: 3. ročník

Ciele: Žiak dokáže identifikovať druhy jedál a vyjadriť, čo má a čo nemá rád; porozumieť jednoduchému príbehu z videonahrávky.

Pomôcky: počítač (prezentácia v PowerPoint), dataprojektor, premietacie plátno, pracovné listy (dve snímky prezentácie), obrázkové kartičky jedál (ovocie, zelenina, atď.).

Metódy a formy: skupinová práca, motivačný rozhovor, sledovaním výučbových prezentácií, dialóg, samostatná práca s pracovným listom.

Priebeh hodiny

Otvorenie hodiny: 1 min.

Privítame sa so žiakmi. Do triednej knihy zapíšeme chýbajúcich žiakov a tému hodiny.

Aktivity pred prezentáciou: 8 min.

Aktivity na rozcvičenie: Zaspievame si pesničku *Under the banana tree!*

Obr. 1 Ukážka z piesne

Zdroj: <http://www.youtube.com/watch?v=W03hlpOW7SQ&list=PL55E43B2294C47124&index=7>

Motivácia: Rozhovor so žiakmi o jedle: *What's this? Do you like (jedlo)?*

Prezentácia: 15 min.

Prostredníctvom **prvej snímky** prezentácie si žiaci zopakujú a rozšíria potrebnú **slovnú zásobu**, ktorá je obsiahnutá v príbehu, napríklad otázkou: *What do you see on this picture?* Žiaci odpovedajú: *I see an apple, two pears...*, prípadne si môžeme zopakovať číslovky: *I see two pears. What is a caterpillar? What do caterpillars do? What are the days of the week?*

Obr. 2 Snímka z knihy *The very hungry caterpillar*

Zdroj: <http://jzool-prd.s3.amazonaws.com/img/15763/m.jpg?1318396991>

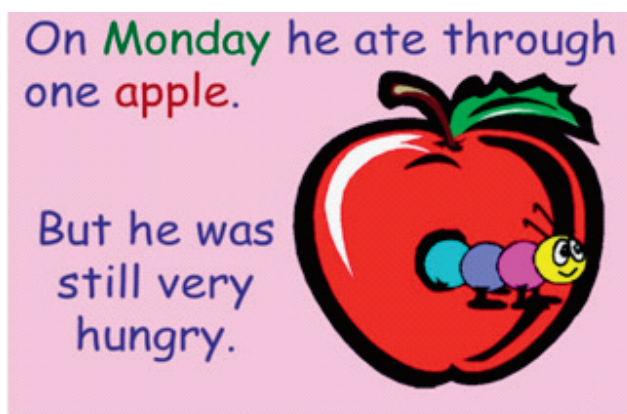
Na **druhej snímke** je obrázok z príbehu s hypertextovým odkazom. Po kliknutí na tento obrázok sa objaví príbeh (s animáciami, so zvukom). Učiteľka: *OK. It's time to listen a story. This story is called The very hungry caterpillar.* Žiaci počúvajú a zároveň sledujú videonahrávku. Pri počúvaní príbehu máme možnosť zopakovania viet a výslovnosti slov, čo je dobré na zlepšovanie výslovnosti žiakov a následné správne písanie daných slov.

Obr. 3 Snímka z príbehu s hypertextovým odkazom

Zdroj: <https://www.youtube.com/watch?v=sbmpYUPOtI8>

Učiteľka prečíta celý príbeh ešte raz po jednotlivých snímkach prezentácie s ilustráciami (textom). Učiteľka: *Now, look again at the story. Listen and remember the story.*

Obr. 4 Ukážka časti prezentácie z čítania príbehu

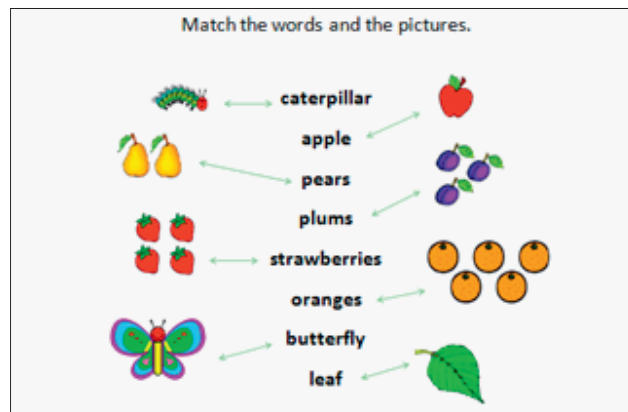
Zdroj: <http://www.slideshare.net/DorianneSpagnol/the-very-hungry-caterpillar-10389311>

Aktivity po čítaní: V rámci príbehu si môžeme zahrať hru zameranú na fonetiku – je to vhodná aktivita na samostatnú alebo skupinovú prácu žiakov, prostredníctvom ktorej môžu okrem fonetiky rozvíjať hovorenie a komunikatívne schopnosti.

Na **ďalších snímkach** sú pracovné listy, ktoré žiakom nakopírujeme vopred, a prezentujeme pomocou dataprojektoru na premietacie plátno. V tejto fáze majú žiaci priestor na *samostatnú prácu* (podľa uváženia učiteľa).

V **prvom pracovnom liste** majú žiaci za úlohu priradiť (prostredníctvom čiary) slovo k obrázku. Keď žiaci vyplnia svoj pracovný list, učiteľ stlačením ľavého tlačidla na myši ukáže správnu odpoveď.

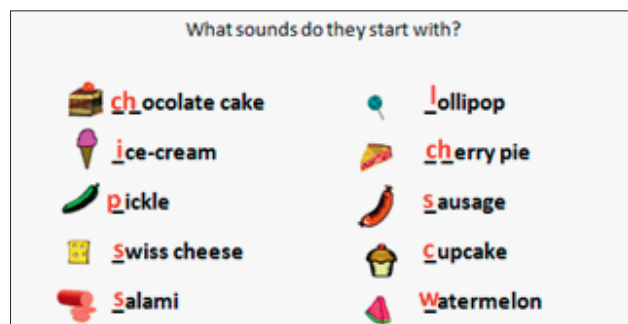

Obr. 5 Pracovný list 1

Zdroj: súkromný archív

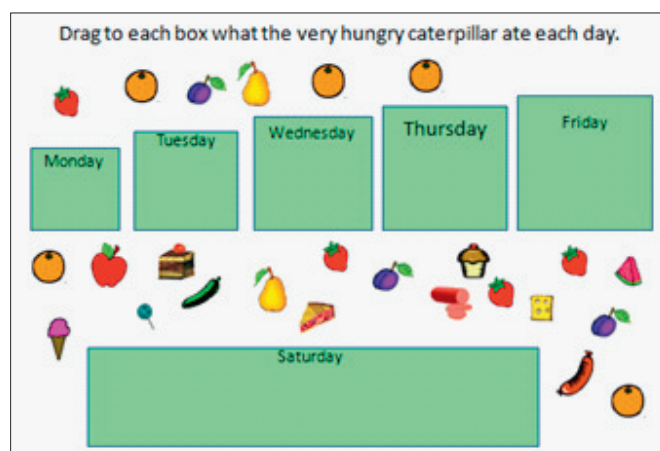
V **druhom pracovnom liste** žiak doplní do slova (k príslušnému obrázku) chýbajúce písmená abecedy. Učiteľ opäť ľavým tlačidlom myši odhalí správne riešenia.

Obr. 6 Pracovný list 2

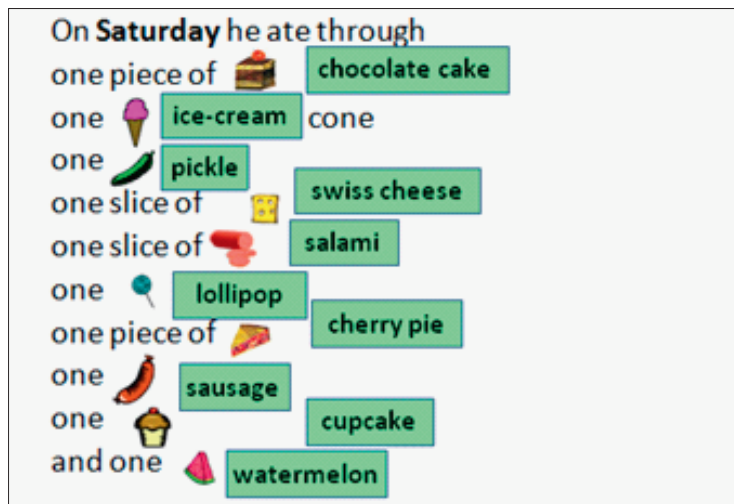
Zdroj: súkromný archív

Na aktivity po čítaní sú vhodné aj **nasledujúce snímky** prezentácie, ktoré sa týkajú porozumenia textu. Žiaci dopĺňajú správne slová do textu na základe otázok týkajúcich sa porozumeniu textu. Správne odpovede si overia kliknutím myšou na snímku.

Obr. 7 Priradujeme obrázky na základe príbehu

Zdroj: súkromný archív

Obr. 8 Dopĺňanie príbehu podľa obrázkov

Zdroj: súkromný archív

Aktivity po prezentácii: 15 min.

Žiakom kladieme **otázky**, ktoré sa týkajú porozumenia textu: *What is the story about? (It's about the very hungry caterpillar.) Where is the caterpillar going? How old is he in the beginning and end of the story? Why is he eating so much? What will happen at the end? (The caterpillar turns into a butterfly.)*

Príbeh môžeme zahrať ako **scénku**: jeden žiak bude húsenica, druhý jablko, dvaja žiaci budú hrušky, traja žiaci budú slivky atď. Rozprávačom je učiteľ a žiaci musia reagovať na jeho pokyny – príbeh dáme do prítomného priebehového času.

Záver: 5 min.

Aktivita: Reťazové rozprávanie

V tejto zábavnej hre žiaci tvoria vety do ktorých zaraďujú rôzne druhy jedál, a zároveň si v dobrej nálade zopakujú slovnú zásobu (precvičujú pamäť). Hra podporuje kreativitu a rozvíja fantáziu žiakov. Žiaci premýšľajú, čo by mohla húsenica jesť.

Žiak 1: *The caterpillar ate two bananas. But he was still hungry.*

Žiak 2: *The caterpillar ate ..... But he was still hungry.*

Zadanie domácej úlohy – Anketa: 1 min.

Na domácu úlohu majú žiaci zistiť, aké jedlo majú radi ich spolužiaci. Každému dáme tabuľku (str. 31) na vyznačenie odpovedí. Žiak sa pýta: *Do you like (jedlo)?* Spolužiak odpovedá: *Yes, I do./No I don't.* Žiaci si navzájom vymieňajú informácie. Na ďalšej hodine referujú o tom, kto čo má/nemá rád.

Zhodnotenie hodiny: 1 min.

Diskusia – čo sa žiakom páčilo, nepáčilo, s čím mali ťažkosti a v čom by sa chceli zlepšiť.

Do you like ... ?

Peter									

Obr. 9 Tabuľka k ankete

Zdroj: súkromný archív

Téma: Abeceda

Trieda: 3. ročník

Cieľ: Vymenovať písmená anglickej abecedy; vyhláskovať svoje meno. Identifikovať hlásky, známe slová. Porozumieť a zapamätať si jednoduché slová a vety.

Pomôcky: počítač (prezentácia v MS PowerPoint), dataprojektor, premietacie plátno, pracovný list (snímka prezentácie).

Metódy a formy: skupinová práca, motivačný rozhovor, sledovaním výučbových prezentácií, dialóg, samostatná práca s pracovným listom.

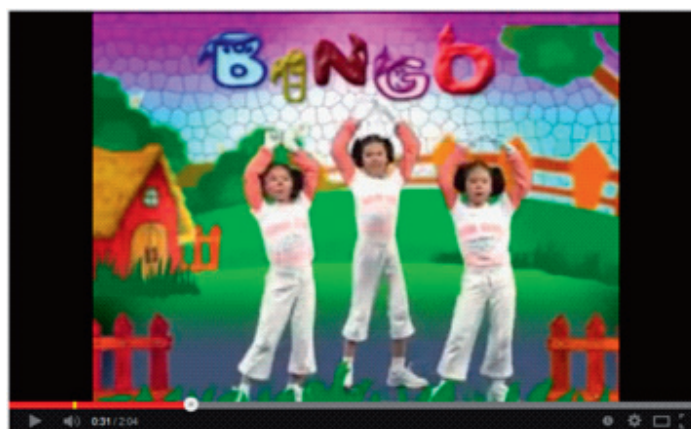
Priebeh hodiny

Otvorenie hodiny: 1 min.

Privítame sa so žiakmi. Do triednej knihy zapíšeme chýbajúcich žiakov a tému hodiny.

Aktivity pred prezentáciou: 5 min.

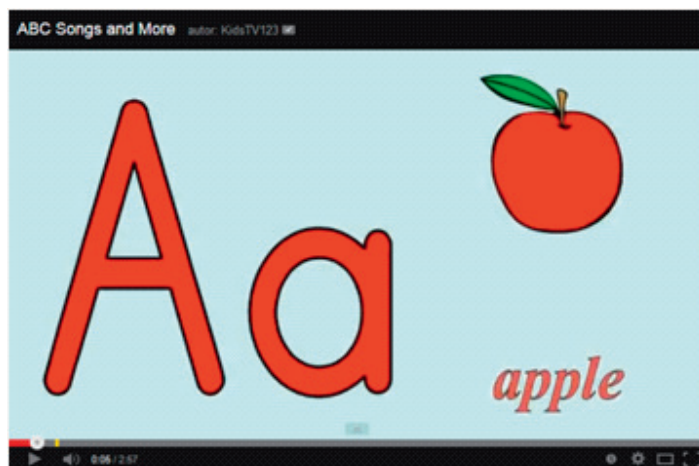
Na rozcvičenie – zaspievame si pesničku *Bingo* s rytmickým sprievodom

Obr. 10 Snímka z piesne Bingo

Zdroj: <http://www.youtube.com/watch?v=88yBdv9L6R8>

Zopakujeme si výslovnosť hlások.

Obr. 11 Snímka z abecedy

Zdroj: <http://www.youtube.com/watch?v=BELlZKpi1Zs&list=PL9283EBA918D222DA>

Použitie prezentácie

Motivácia: 3 min.

Na prvej snímke prezentácie je pieseň *The alphabet song*. Žiaci si pozrú krátke video a vypočujú si pieseň. Učiteľ požiada žiakov, aby povedali, čo vidia na obrázkoch. *What can you see in the pictures?* Žiaci uvedú mená zvierat.

Obr. 12 Snímka z piesne The alphabet song

Zdroj: <http://learnenglishkids.britishcouncil.org/en/songs/the-alphabet-song>

Expozícia a fixácia: 30 min.

Na druhej snímke prezentácie je pieseň *The alphabet song* aj so zvukovým sprievodom a posterom s jednotlivými písmenami abecedy. Žiaci môžu klikať na jednotlivé písmenká abecedy a zopakovať si abecedu, prípadne naučiť sa vyhláskovať svoje meno (alebo akékoľvek anglické slovo). Na otázku: *What's your name?* vyvoláme reakciu žiaka. Opýtame sa: *How do you spell it?* a napíšeme jeho meno na tabuľu (napr. P-E-T-E-R).

Stlačením tlačidla *Click here to play* sa dostaneme do ďalšej snímky s tromi úrovňami hry *Abeceda* na precvičenie abecedy.

Obr. 13 Snímka z hry Abeceda

Zdroj: <http://learnenglishkids.britishcouncil.org/ar/fun-games/alphabet-antics>

Opýtame sa: *What is the 1st letter in your name? What other words begin with...? For example: My name's **P**eter. Five words that begin with the letter **P** are: **pen**, **pencil**, **puzzle**, **pig** and **pink**.*

Na ďalších snímkach sú obrázky z riekanky *Jack's I-spy*. Zopakujeme si slová a precvičíme si ich výslovnosť.

Obr. 14 Snímka z riekanky Jack's I-spy

Zdroj: súkromný archív

Pri opakovaní slov môžeme využiť aj ukážku nácviku slov k danej riekanke. Po kliknutí na *Look* sa zobrazí obrázok, *Listen* počujeme slovo, *Read* vidíme slovo napísané. Slovo môžeme niekoľkokrát opakovať.

Obr. 15 Snímka z nácviku slov k riekanke Jack's I-spy

Zdroj: <http://learnenglishkids.britishcouncil.org/en/sounds/jacks-i-spy>

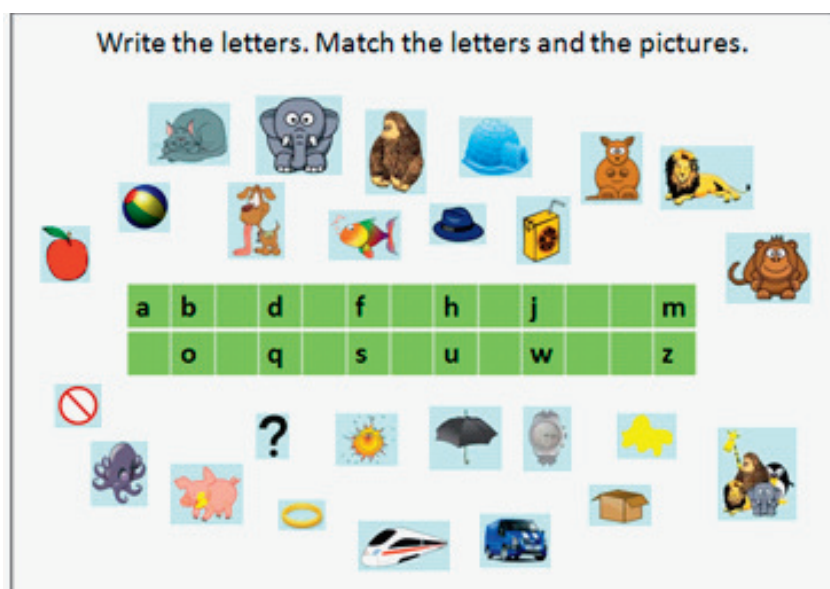
Ďalšiu snímku použijeme na nácvik riekanky (rytmizovaný text) *Jack's I-spy* – počas spievania sledujeme text, ktorý sa postupne objavuje. Potom ho opakujeme, odriekame.

Obr. 16 Snímka z riekanky Jack's I-spy

Zdroj: <http://learnenglishkids.britishcouncil.org/en/sounds/jacks-i-spy>

Na poslednej snímke je zobrazený pracovný list, ktorý sme žiakom namnožili vopred, a prezentujeme ho pomocou dataprojektoru na premietacie plátno. V pracovnom liste žiak dopĺňa do tabuľky chýbajúce písmená abecedy a potom všetky písmená priradí (prostredníctvom čiary) k príslušnému obrázku (napríklad a – apple). Keď žiaci vyplnia svoj pracovný list, učiteľ žiakom ukáže správne riešenie.

Obr. 17 Pracovný list 1

Zdroj: súkromný archív

Aktivity po prezentácii

Záver: 5 min.

Aktivita: I spy (Hádaj, na čo myslím.)

Pri hre použijeme obrázkové kartičky (slová z predchádzajúcich tém). Učiteľ si vytiahne kartičku a povie: *I spy with my little eye something beginning with „B“*. Žiaci sa snažia uhádnuť o aký predmet ide.

Prvý žiak: *Is it a ball?* Učiteľ: *No, it isn't.*

Druhý žiak: *Is it a bag?* Učiteľ: *Yes, it is.*

Po uhádnutí predmetu, ukáže učiteľ žiakom kartičku. Kto uhádne, pokračuje tým istým spôsobom:

I spy with my little eye something beginning with ....

Zhodnotenie hodiny: 1 min.

Diskusia – čo sa žiakom páčilo, nepáčilo, s čím mali ťažkosti a v čom by sa chceli zlepšiť.

3| Interaktívna tabuľa vo vyučovaní anglického jazyka

3.1| Využitie interaktívnej tabule na hodinách anglického jazyka

V spojitosti s pojmom moderné technológie vo vzdelávaní sa čoraz viac hovorí o používaní interaktívnych tabúl.

Interaktívna tabuľa je zariadenie, ktoré slúži ako dotykový displej počítača. Zobrazuje nám všetko to, čo na počítači vidíme a zároveň môžeme celý počítačový softvér ovládať priamo z plochy interaktívnej tabule. Pomocou interaktívnej tabule môže učiteľ:

- zdieľať všetky potrebné informácie a vzdelávacie materiály so všetkými žiakmi,
- elektronickým perom (alebo ukazovák) ovládať počítačový program priamo z plochy tabule, rovnako ako na klávesnici, alebo myši,
- dopĺňať poznámky do všetkých aplikácií priamym vpisovaním na plochu, v prípade zlého doplnenia ich jednoducho zmazať a prepísať,
- interaktívne využívať internetom a všetky možnosti počítačových programov (jednoducho písať, komentovať a dopisovať webové stránky, pracovať s videom, hudbou, fotkami, manipulovať s obrázkami, vytlačiť obsah tabule atď.)

Interaktívna tabuľa, tablet, interaktívne pero jednoznačne robia vyučovací proces efektívnejším a príťažlivejším. Prínosom je najmä tablet PC, prostredníctvom ktorého sa prenáša obraz z monitoru na tabuľu, pričom spolupracuje s interaktívnym perom. Tým sa využitie interaktívnej tabule stáva praktickejším nástrojom ako bežná tabuľa, pretože učiteľ sa nemusí otočiť ku žiakom chrbtom a popritom môže písať na tabuľu. Učiteľovi to poskytuje maximálnu mobilitu, čo znamená, že neustále vie, čo sa v triede deje.

Interaktívne tabule umožňujú to, čo doteraz premietacie plátna neumožňovali, priamu prácu žiaka na elektronickej tabuli bez použitia učiteľovho počítača. Žiakom to umožňuje byť aktívnejšími vo svojich reakciách, spontánne reagovať na chybné rozhodnutie, rýchlo sa rozhodovať po vyhodnotení situácie a vedie ich to aj k väčšej samostatnosti. Kým pri tradičných učebniciach boli žiaci odkázaní na učiteľovo rozhodnutie o správnosti žiakovej odpovede, pri interaktívnych pomôckach sa žiak na učiteľa vôbec nemusí obrátiť, keďže mnohé programy sú nastavené na priamu komunikáciu so žiakom a poskytujú mu spätnú väzbu, t. j. pochvalu pri správnej odpovedi a dobre vypracovanej úlohe, pri chybnom kroku poskytujú upozornenie (nápoved) a pomáhajú žiakovi nájsť správnu odpoveď. Učiteľ má takto príležitosť vytvoriť väčší priestor pre žiaka, aby sa sám dopracoval k želanému výsledku.

3.2| Tvorba výučbových materiálov z anglického jazyka pomocou interaktívnej tabule

Interaktívna tabuľa a softvér ponúkajú dynamické vzdelávacie prostredie, v ktorom tabuľa už neslúži iba na písanie a premietanie, ale umožňuje vykonávať rôznorodý pohyb zobrazených objektov, ako i množstvo ďalších aktivít.

Možnosti prípravy materiálov sú veľmi široké. Na začiatku je príprava časovo náročná, ale efektivita práce na hodine je väčšia ako pri klasickej výučbe. V kombinácii s interaktívnou tabuľou vytvoríme silný nástroj na uplatňovanie názornosti a interaktívnosti vo vyučovacom procese. Vhodné je využívať prezentácie aj na podporu aktivity a súťaživosti žiakov formou doplňovacích testov, zoradovacích a priradovacích úloh a iných aktivít.

Prezentačný softvér (napríklad ActivInspire) ponúka učiteľom množstvo nástrojov a bohatú knižnicu prostriedkov na vytvorenie zaujímavých predvádzacích stránok či celých zošitov využiteľných priamo v edukačnom procese. Metodicky premyslenými aktivitami umožňuje učiteľovi viesť žiaka vzdelávacím procesom aktívne a s porozumením.

V záujme prekonania problémov spojených s využitím autentického materiálu na hodinách anglického jazyka sa pokúsime prezentovať postup, podľa ktorého môže učiteľ postupovať.

- **Identifikácia žiakových potrieb** – učiteľ vyberá materiálne prostriedky (učebnica, doplnkový materiál, nahrávky a pod.) v súlade s učebnými osnovami a učebným plánom. Žiadna učebnica však nemôže plne rešpektovať požiadavky učiteľa a pri jej hodnotení učiteľ pomerne ľahko odhalí tie oblasti, ktoré učebnica opomína tematicky alebo jazykovo.
- **Zber autentického materiálu** – učiteľ príde do styku s rôznymi druhmi autentického materiálu, ako sú rozprávky, piesne, ktoré je možné získať aj prostredníctvom Internetu.
- **Výber vhodného materiálu** – nie každý text, ktorý učiteľ získa, je vhodný na použitie v triede z rôznych dôvodov (jazyková náročnosť, téma a pod.). Učiteľ, berúc do úvahy všeobecné zásady práce s textom a ciele svojej vyučovacej hodiny, vyberie tie, ktoré mu umožnia splniť cieľ, motivovať žiakov a prispieť k rozvoju ich komunikatívnej kompetencie.
- **Príprava učebných úloh k textom** – vyžaduje od učiteľa, aby s textom pracoval tvorivo, rešpektoval didaktické zásady (náročnosť učebných úloh) a ponúkal žiakom rôzne úlohy. Podľa didaktických zásad by úlohy mali byť rôznorodé (písomné – ústne, otvorené – zatvorené) zamerané na jazykové prostriedky (slovná zásoba a gramatika) a jazykové zručnosti (čítanie, písanie, počúvanie a hovorenie), organizované ako párová, skupinová a individuálna práca, podnecujúce kreativitu a umožňujúce zaujať stanovisko, vyjadriť svoj názor, postoj a skúsenosti.
- **Práca s autentickým materiálom na hodine** – učiteľ zaradí prácu s autentickým materiálom po dôkladnom zosúladení cieľa hodiny, textu, úloh a didaktického postupu. Počas hodiny sleduje, ako žiaci reagujú, s akými problémami sa stretávajú. V tejto fáze je adekvátna rola monitora a facilitátora.
- **Hodnotenie hodiny** – po hodine učiteľ zhodnotí splnenie cieľa, vhodnosť materiálu a učebných úloh, na ktorých žiaci pracovali, získa spätnú väzbu od žiakov a na jej základe urobí úpravy v pláne a učebných úlohách.

3.3| Prezentácie prostredníctvom interaktívnej tabule

Vyučovanie anglického jazyka s implementáciou interaktívnej tabule umožňuje prezentovať žiakom učebnú látku novým spôsobom, dynamicky, so zvýraznením väzieb a súvislostí a umožňuje učiteľovi a žiakom pracovať so vzdelávacími objektmi. Z didaktického hľadiska sú možnosti práce s interaktívnou tabuľou a jej príslušenstvom naozaj rôznorodé.

Uplatnenie interaktívnej tabule nachádzame vo všetkých fázach vyučovacej hodiny:

- *motivačná fáza* – texty, obrázky, schémy, animácie, zvukové súbory a videosekvencie uvedú žiakov do problematiky, vzbudia ich záujem, pomôžu im znovu si vybaviť získané poznatky k danej téme. Učiteľ si môže s využitím interaktívnej tabule vytvoriť jasnejšiu predstavu o reálnom stave vedomostí žiakov, z čoho môže pri sprístupňovaní nového učiva vychádzať.
- *expozičná fáza* – expozičné aktivity spracované s využitím interaktívnej tabule, ako i možnosť rýchlej aktualizácie zdrojov prispievajú k lepšiemu pochopeniu a zapamätaniu si nového učiva, a teda k utváraniu jasných, správnych predstáv a obrazov o sledovaných predmetoch a javoch.
- *aplikačná fáza* – prispieva k upevneniu nových vedomostí a zručností žiakov, ktorí si zároveň aktívne menia svoje schémy porozumenia tak, aby zodpovedali novým, naučeným informáciám. Interaktívna tabuľa môže túto fázu podporiť nastolením problémovej situácie, ktorej riešenie vyžaduje aplikáciu získaných i nových poznatkov. Žiaci dokážu pri vykonávaní aktivít viazaných na interaktívnu tabuľu diskutovať, vymieňať si svoje názory a zdôvodňovať svoje tvrdenia.
- *fixačná fáza* – zaujímavý spôsob overenia vedomostí a zručností žiakov predstavujú aktivity využívajúce akcie, kontajnery či možnosti rôznych obmedzení objektov interaktívneho zošita spracovaného v prostredí softvéru Activstudio. V uvedených prípadoch učiteľ získava od žiakov okamžitú spätnú väzbu, ktorá mu umožňuje pružne sa prispôbovať zisteným podmienkam a efektívne reagovať na konkrétne problémy žiakov v triede.

Ako príklad využitia interaktívnej tabule uvádzame ukážku vyučovacej jednotky anglického jazyka realizovanej v multimediálnej učebni.

Téma: Hračky

Trieda: 3. ročník

Ciele: Žiak dokáže identifikovať a pomenovať hračky; porozumieť jednoduchému príbehu z auditívnej nahrávky.

Pomôcky: počítač, dataprojektor, interaktívna tabuľa (IT), prístup na internet, interaktívne cvičenia v programe ActivInspire, obrázkové kartičky hračiek, pracovné listy.

Metódy a formy: rozhovor, didaktická hra, sledovanie výučbovej prezentácie, práca pri interaktívnej tabuli, samostatná práca s pracovným listom, dialóg.

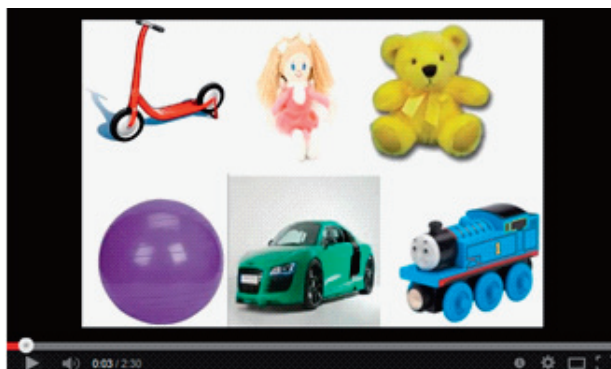
Priebeh hodiny

Otvorenie hodiny: 1 min.

Privítame sa so žiakmi. Do triednej knihy zapíšeme chýbajúcich žiakov a tému hodiny.

Aktivity na rozcvičenie: 4 min.

Zaspievame si pesničku *Toys*, v ktorej si žiaci precvičia pomenovania hračiek a farieb (*a scooter, a doll, a teddy, a ball, a car, a train...red, pink, yellow, purple, green and blue*).

Obr. 18 Snímka z piesne Toys

Zdroj: <http://www.youtube.com/watch?v=q6PX-4TiPjU>

Motivácia: 5 min.

Zahráme si hru *Kto chýba?* Na tabuľu pripneme obrázkové kartičky hračiek. Ukážeme na jednotlivé kartičky a žiaci ich pomenujú slovom. Požiadame žiakov, aby zatvorili oči: *Close your eyes!* Z tabule odložíme jednu kartičku (prípadne kartičky aj zamiešame). Potom požiadame žiakov, aby otvorili oči *Open your eyes!* a opýtame sa *What's missing?* Žiaci musia určiť chýbajúcu kartičku, potom opäť kartičky zamiešame a postup hry opakujeme.

Expozícia a fixácia: 30 min.

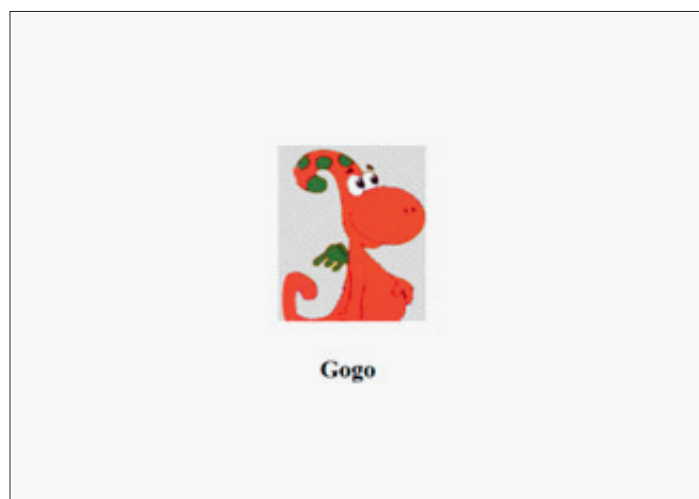
Postupne prejdeme k výučbovej prezentácii na IT. Do tejto časti hodiny zaradíme interaktívne opakovanie a upevňovanie vedomostí. Najprv si zopakujeme slovnú zásobu. Využijeme interaktívnu prezentáciu *My toys* (voľne dostupné výučbové video na: <http://www.youtube.com>). Pri aktivite žiaci zapájajú nielen zrakové vnímanie, ale aj sluchové.

Obr. 19 Snímka My toys

Zdroj: <http://www.youtube.com/watch?v=RN6P94MIYhk>

Kliknutím na slovo Gogo sa nám objaví krátke video. Úloha je zameraná na počúvanie s porozumením.

Obr. 20 Snímka z prezentácie

Zdroj: súkromný archív

Žiakom položíme niekoľko otázok, ktoré sa týkajú porozumenia príbehu z videa. Žiaci sa snažia pomenovať čo najviac hračiek.

Obr. 21 Snímka z prezentácie

Zdroj: súkromný archív

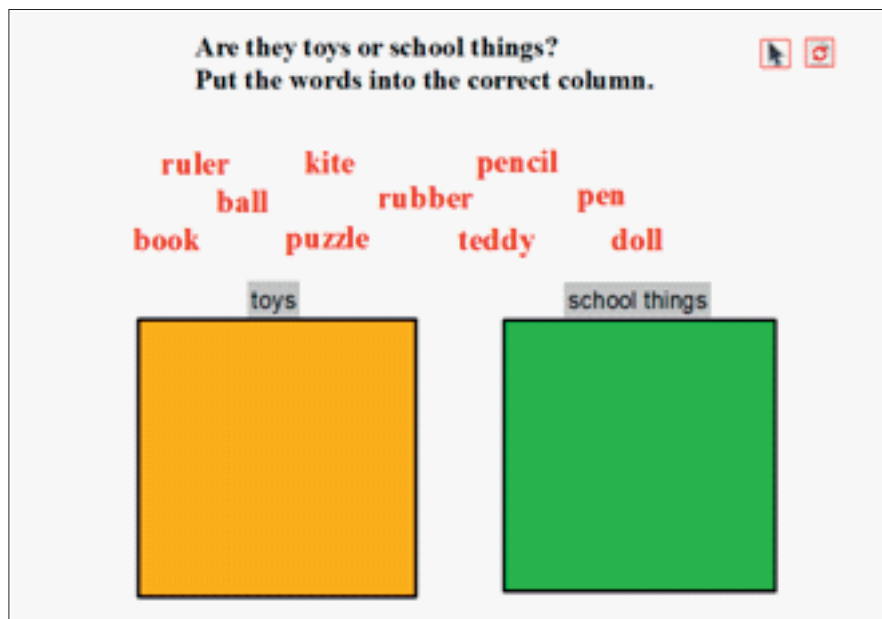
Využijeme **interaktívne cvičenia vytvorené v programe ActivInspire**. Žiakom rozdáme vopred pripravené a vytlačené pracovné listy, vyzveme ich vypracovať pracovné listy. Žiaci pracujú s pracovnými listami nielen individuálne, ale aj na interaktívnej tabuli.

Úloha 1: Roztried' hračky a školské potreby.

Are they toys or school things?
Put the words into the correct column.

ruler kite pencil
ball rubber pen
book puzzle teddy doll

toys school things

Žiaci majú roztriediť hračky a školské potreby, ktorých pomenovanie v anglickom jazyku je na pohyblivých kartičkách, do správnych kontajnerov, podľa typu predmetu. K dispozícii majú dva kontajnery a kategorizujú 10 slov. Pri vypracovávaní cvičenia majú žiaci okamžitú spätnú väzbu, pretože ak umiestnia kartičku do nesprávneho kontajnera, kartička im *odskočí*.

Celé cvičenie rozoberieme komunikačným spôsobom otázka – odpoveď.

Úloha 2: Podčiarkni správne slovo podľa obrázka.

Highlight the correct word.

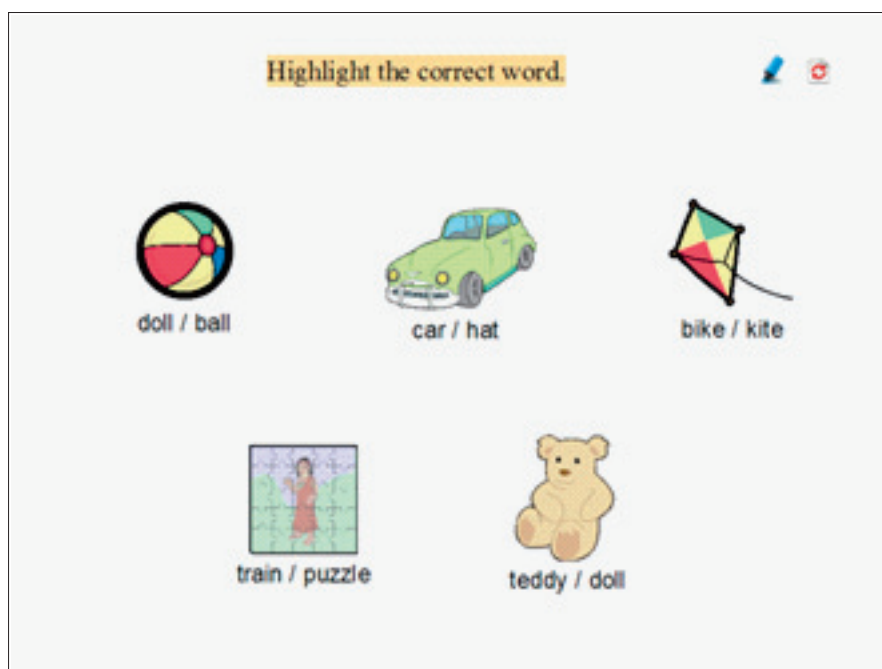
doll / ball

car / hat

bike / kite

train / puzzle

teddy / doll

Úloha 3: Priraď slovo k správne mu obrázku.

Match.

teddy

kite

ball

doll

puzzle

train

bike

Úloha 4: Dopln' do slova správnu samohlásku.

Complete.

d _ ll

t _ ddy

b _ ke

tr _ in

p _ zzle

a

e

i

o

u

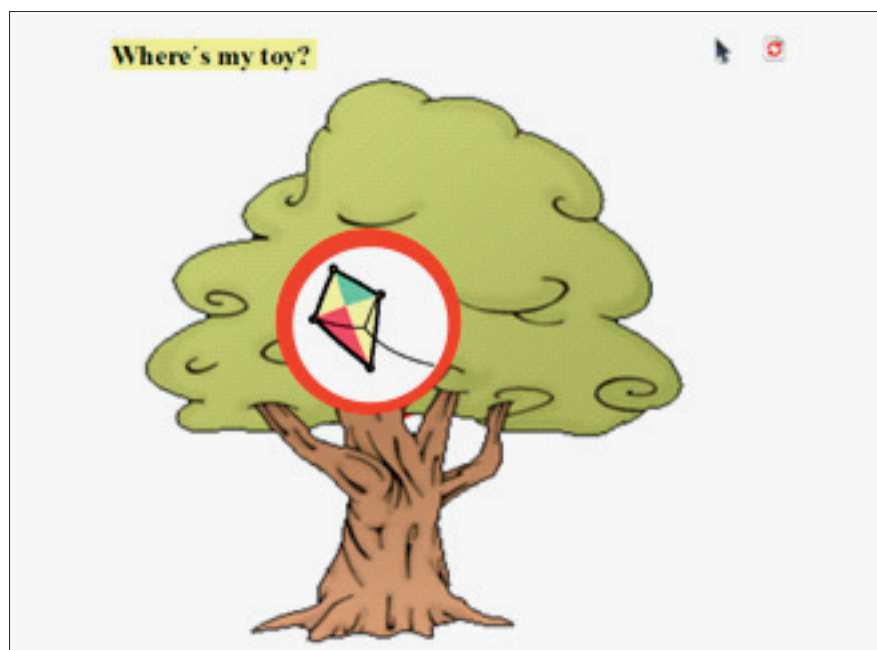
Pri nesprávnom priradení samohláska *odskočí*, takže žiak má okamžitú spätnú väzbu.

Úloha 5: Usporiadaj správne písmená v slovách podľa obrázka.

Úloha 6: Nájdi hračku.

Žiak má pomocou nástroja – lupy, nájsť (odkryť) na obrázku hračku, pomenovať ju a opísať a odpovedať na otázku: *Where's my toy?* Cvičenie rozoberieme komunikačným spôsobom otázka – odpoveď: *What is your favourite toy? – My favourite toy is (hračka).*

Záver: 4 min.

Aktivita: Vstaň, ak máš toto slovo.

Žiaci sedia v kruhu. V rukách držia kartičky s obrázkami hračiek. Na pokyn učiteľky: *Stand up if you have... (ball, doll, car etc.)* sa žiaci s danou kartičkou v ruke postaví.

Zhodnotenie hodiny: 1 min.

Diskusia – čo sa žiakom páčilo, nepáčilo, s čím mali ťažkosti a v čom by sa chceli zlepšiť.

4| Interaktívne a multimediálne výučbové programy

4.1| Využitie výučbových programov na anglický jazyk

Vývoj techniky a jej vymoženosti zasiahli aj do vývoja a výroby učebných pomôcok. V oblasti vyučovania jazykov sa veľmi rýchlo uplatnili učebné pomôcky, ktoré boli aplikáciami technického pokroku. Na výučbu s podporou IKT môžeme využiť **výučbové programy** na vyučovanie anglického jazyka na základných školách. Či je to komerčný softvér, alebo tzv. *free* (freeware, shareware), voľne šíriteľný, demo a podobne. Dajú sa získať z rôznych zdrojov: môžeme ich priamo nahráť, zakúpiť si ich na digitálnych nosičoch – CD, DVD, získať ich z internetu.

Výučbové CD obsahujú vyučovacie programy, ktoré možno definovať ako počítačom podporované vzdelávanie pomocou interaktívnych, všeobecne atraktívnych počítačových postupov. Výučbové CD vhodne dopĺňa didaktický materiál na výučbu anglického jazyka, podporuje prirodzenú túžbu žiakov po poznávaní a ich chuť pracovať s novými technológiami. Pre učiteľa je pomôckou, ktorá pomáha viac motivovať žiakov v rozvíjaní ich vedomostí. Motivačné prvky programov (napríklad skladanie obrázkov, rozprávky, príbehy, hry) predstavujú vhodnú motiváciu, ktorá umožní udržať deti pri inak nezaujímavej vyučovacej látke. Ich prednosťou je najmä kvalitné stvárnenie učiva formou hypertextu doplneného nielen o statické obrázky, ale predovšetkým o názorné animácie, videozáznamy a zvukové ukážky. Výhodou používania výučbového CD je, že žiaci počujú a vidia jazyk zároveň.

Využívanie počítačov, multimediálnych výučbových programov do istej miery môže posunúť ťažisko a metodiku vyučovania jednotlivých jazykových zručností. Predovšetkým treba **viesť žiakov k väčšej samostatnosti**, cieľavedome rozvíjať ich schopnosti a návyky učiť sa, vedieť si stanoviť ciele a efektívne ich dosahovať. Naučiť ich rozhodovať sa správne a poskytnúť im aj širší priestor na spoluúčasť vo svojom vzdelávaní. Úloha učiteľa ako skúseného poradcu zostáva nezastupiteľná.

4.2| Analýza výučbových CD/DVD

Počítačových programov je veľa a neustále sa vyvíjajú nové. Ako však z množstva programov vybrať ten pravý a vhodný na výučbu? Pre učiteľov je najvhodnejší výber programov založený na štruktúre vyučovacích predmetov. Na lepšiu orientáciu v množstve titulov ponúkaných na multimediálnych CD, opíšeme niekoľko zaujímavých aplikácií na výučbu anglického jazyka na ZŠ.

Moje prvé slovíčka – program je určený pre najmenších žiakov. Výučbová časť je podaná formou obrázkového slovníka, v ktorom si dieťa môže zvoliť formu prezentácie slovíčok (podľa písmen abecedy, či tematických okruhov). V hrách budú deti počúvať a ukazovať slovíčka, určovať farby, počty predmetov, vyberať, čo patrí do jednotlivých skupín, priraďovať písané slovíčka k obrázkom, dopisovať slová k obrázkom, opravovať chyby v texte, riešiť krížovku. Po skončení hry im môžeme vytlačiť diplom s výsledným hodnotením.

Obr. 22 CD-ROM Moje prvé slovíčka

Zdroj: <http://www.silcom-multimedia.sk/>

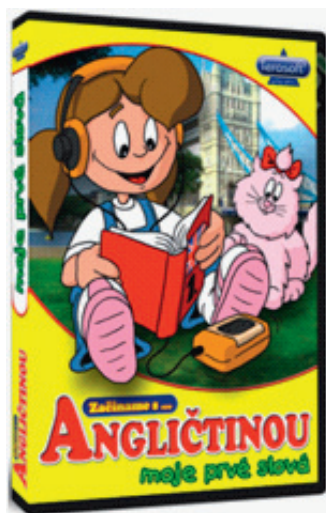
Word Bird's Word Land – program ponúka 20 najfrekvencovanejších tém (napr. čísla, farby, rodina, zvieratá, jedlo, šport, oblečenie atď.). Súčasťou je kopírovateľný pracovný zošit. Každá téma má svoju hru. Piesne na spestrenie hodiny (karaoke).

Obr. 23 CD-ROM Word Bird's Word Land

Zdroj: <http://english-zone.com/teach/wordland.html>

Začíname s angličtinou – moje prvé slová: program je určený pre najmenších žiakov. Rozsah slovnej zásoby programu zodpovedá rozsahu prebraného učiva počas prvého roka v škole. Slovná zásoba je rozdelená do 23 tematických okruhov (napr. rodina, dom, jedlo, čas, mesto, zvieratá, škola, farby, atď.). Slovnú zásobu možno precvičovať v jednom výučbovom a v dvoch testovacích režimoch.

Obr. 24 CD-ROM Začíname s angličtinou – moje prvé slová

Zdroj: <http://www.terasoft.cz/skweb/single/index2.htm>

Začíname s angličtinou – už rozumiem anglicky: program voľne nadväzuje na program *Začíname s angličtinou – moje prvé slová*. Použitá slovná zásoba zodpovedá rozsahu prebraného učiva počas prvého roka v škole.

Obsahuje 18 tém (napr. rodina, rozprávky, každodenné činnosti, potraviny, zvieratá, popis predmetov, atď.). Rozprávky a básničky sú dôležitým motivačným prvkom. S programom možno pracovať v dvoch režimoch: porozumenie hovoreného slova a porozumenie písaného textu.

Obr. 25 CD-ROM Začíname s angličtinou – už rozumiem anglicky

Zdroj: <http://www.terasoft.cz/skweb/single/index2.htm>

Angličtina pre najmenších – program je určený pre najmenšie deti. Po spustení programu čaká na deti kúzelná krajina. Deti si formou hier (v ktorých sa naučia napr. počítať do dvadsať, precvičia si písmenká anglickej abecedy, názvy farieb, ovocia či odevov) aktívne osvoja slovíčka a vetné spojenia. Program dopĺňa farebný obrázkový slovník.

Obr. 26 CD-ROM Angličtina pre najmenších

Zdroj: <http://www.terasoft.cz/skweb/single/index2.htm>

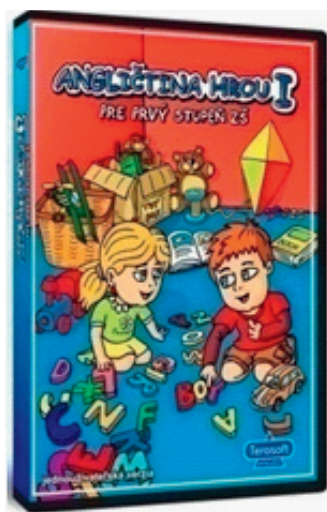
Angličtina pre deti – program voľne nadväzuje na titul *Angličtina pre najmenších*. V programe deti očakáva mimozemšťan Titi. S deťmi navštívi 10 rozličných miest (napríklad detskú izbu, školskú triedu, cirkus, ihrisko, mesto a pod.). V hrách sa deti naučia napr. pomenovať členov rodiny, popísať vzhľad osôb, precvičia si názvy farieb, školských pomôcok, odevov, zvierat, častí ľudského tela, povolání a podobne. Pokyny sú zadávané v slovenčine. Program dopĺňa obrázkový slovník doplnený o pamäťovú hru.

Obr. 27 CD-ROM Angličtina pre deti

Zdroj: <http://www.terasoft.cz/skweb/single/index2.htm>

TS Angličtina hrou I – program je určený pre deti na 1.stupni ZŠ. Rozsah slovnej zásoby zodpovedá prvému roku výučby. Obsahuje témy blízke deťom (napr. pozdravy, čísla, farby, rodina, hračky, škola, moje telo a iné.). Deti sa zoznámia s výslovnosťou a pravopisom slovíčok, napr. budú zostavovať slovíčka z písmen, vyhľadávať obrázky (po vypočutí slova), zostavovať dvojice, precvičovať si pravopis slovíčok. Znalosť slov si deti precvičia pomocou hier a súťaží. Program dopĺňa obrázkový slovníček.

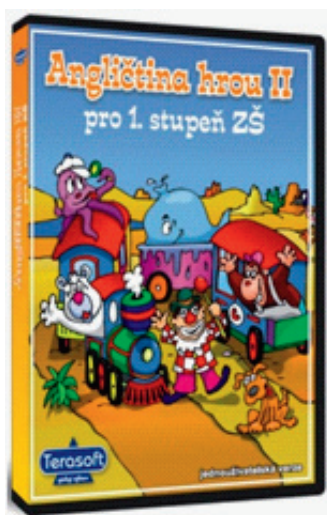

Obr. 28 CD-ROM TS Angličtina hrou I

Zdroj: <http://www.terasoft.cz/skweb/single/index2.htm>

TS Angličtina hrou II – program je určený pre deti na 1. stupni ZŠ. Rozsah slovnej zásoby zodpovedá prvému a druhému roku výučby. Slovná zásoba je rozdelená do 14 tém (napr. angličtina okolo nás, čísla, na farme, v parku, v ZOO, oblečenie, potraviny, predložky, slovesá atď.). Deti budú, napr. zostavovať slová z rozhádzaných písmen, hľadať obrázky (po vypočutí slova). V každej časti sa dieťa môže otestovať pomocou testovacej obrazovky (poznávanie obrázkov, priraďovanie názvov, precvičovanie pravopisu a pod.).

V hrách, súťažiach a testoch si deti môžu precvičiť aj pamäť, postreh a logické myslenie. Obrázkový slovník obsahuje slová zoradené podľa abecedy.

Obr. 29 CD-ROM TS Angličtina hrou II

Zdroj: <http://www.terasoft.cz/index1.htm>

TS Angličtina pre školákov 1-3 – program svojím obsahom predstavuje výučbu angličtiny na ZŠ. Slovná zásoba je rozdelená do 59 tematických okruhov. Slovíčka možno precvičovať niekoľkými spôsobmi (napr. radenie slovíčok do dvojíc, precvičovania pravopisu). Časť *Gramatika* sa v interaktívnych

cvičeniach venuje 112 gramatickým javom (napríklad vety so slovesom *to be*, privlastňovacie a osobné zámená, sloveso *to have*, prítomný čas jednoduchý a priebehový, minulé časy, budúci čas, porovnávanie, prirovnávanie, stupňovanie atď.), ktoré sú precvičované v nahovorených vetách.

Obr. 30 Komplet TS Angličtina pre školákov 1-3

Zdroj: <http://www.terasoft.cz/skweb/single/index2.htm>

Dobrodružná angličtina – program je určený deťom na oboch stupňoch ZŠ na precvičenie si získaných vedomostí. Jednotlivé úlohy sú situované do detektívneho príbehu odohrávajúceho sa vo Veľkej Británii. Žiak si môže zvoliť jednu z troch úrovní náročnosti a vybrať konkrétne typy úloh, ktoré zodpovedajú jeho vedomostiam a zručnostiam.

Obr. 31 CD Dobrodružná angličtina

Zdroj: <http://www.silcom-multimedia.sk/>

Angličtina pre deti – program je určený deťom od 6 do 9 rokov, obsahuje učivo na prvé dva roky výučby – slovíčka a výrazy, básničky, interaktívne cvičenia, 50 gramatických tém.

Systém rozpoznávania reči IBM ViaVoice dáva jedinečnú možnosť robiť cvičenia ústne a precvičovať si správnu anglickú výslovnosť. Slovníček je zoradený abecedne a tiež podľa tematických oblastí (napr. rodina, dom, svet, zvieratá atď.).

Obr. 32 CD Angličtina pre deti

Zdroj: <http://www.aj.cz/langmaster/product.asp?id=2>

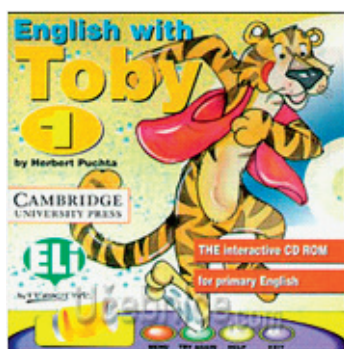
The Busy Board – program je určený pre deti na 1. stupni ZŠ na prácu s interaktívnou tabuľou. Obsahuje učivo rozdelené do 10 tematických celkov s interaktívnymi cvičeniami a hrami. Môže byť použitý ako samostatný (alebo podporný) materiál na vyučovanie.

Obr. 33 CD The Busy Board

Zdroj: <http://www.macmillan.sk/index-cd-iwb.htm>

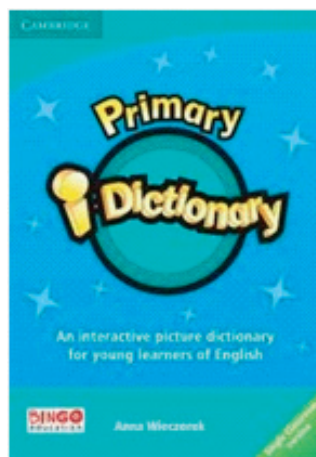
English with Toby – program je určený pre mladších žiakov. Na troch nosičoch nájdu deti rôzne aktivity a hry. Obsahuje ilustrovaný slovník, slovné puzzle, karaoke, cvičenia na počúvanie, aktivity súvisiace s maľovaním, texty zamerané na písanie alebo tvorivé cvičenia.

Obr. 34 CD English with Toby 1

Zdroj: <http://www.ucebnice.com/img/auto/1/0/5024.jpg>

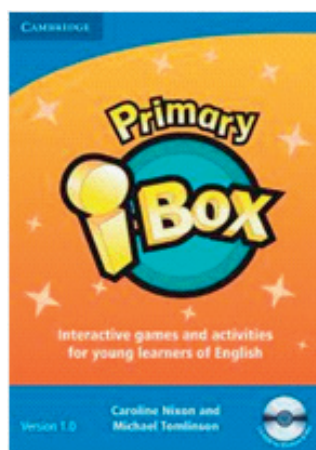
Primary i Dictionary – je obrázkový slovník angličtiny pre deti vo veku 7 do 10 rokov. Obsahuje ilustrované slovíčka, ktoré sú spojené do 15 tém (zvieratá, farby, oblečenie, škola, časti tela, jedlo a nápoje atď.). Každá téma je doplnená pesničkou, príbehom a hrou.

Obr. 35 CD Primary i Dictionary

Zdroj: http://www.cambridge.sk/Cambridge-University-Press/Primary-I-Dictionary-1-Starters-CD-ROM-Single-classroom-_g10475.html

Primary i Box – program obsahuje aktivity pre deti vo veku 5 do 12 rokov, založené na sérii kopírovateľných materiálov Primary Boxes. Interaktívne hry sú zoskupené do 7 tém.

Obr. 36 CD Primary i Box

Zdroj: http://www.cambridge.sk/Cambridge-University-Press/Primary-i-Box-Whiteboard-Software-Single-Classroom-_g12388.html

4.3| Práca s výučbovými programami na anglický jazyk

Vedieť komunikovať v anglickom jazyku predstavuje zvládnutie a osvojenie si množstva poznatkov a zručností zo slovnej zásoby, gramatiky, písania a čítania v cudzom jazyku, komunikácie a podobne. Veľa možností využitia IKT poskytujú učiteľovi výučbové programy na CD alebo DVD.

Multimediálne spracovaný výučbový program využíva živšie a príťažlivejšie formy spracovania učebnej látky pomocou animácie, textu, obrázkov, videosekvencií a iných. Každá z týchto častí môže byť sprevádzaná zvukom (hovoreným slovom). Monitor počítača sa vplyvom činnosti

žiaka neustále mení a pôsobí na všetky zmysly učiaceho sa. Takéto podmienky žiakovi umožnia ľahšie pochopiť, osvojovať a zapamätávať si nové poznatky a motivovať ho k väčšiemu záujmu o učenie sa. Nielen použitý prostriedok, ale najmä spôsob spracovania, prezentácia a štruktúra samotného obsahu učebnej látky vplývajú na proces osvojovania si učiva. Dôležitým momentom je aj správny spôsob používania a zaradenia multimediálnych výučbových programov do vyučovacieho procesu.

Interaktivita ako základná vlastnosť multimediálneho výučbového programu umožňuje aktívne zapájanie žiaka do procesu učenia sa. Skutočná aktivita pri práci s výučbovým programom nespočíva len v *kliknutí* myšou na premietnutie nejakého dokumentu, jeho zastavenie, či výber správnej odpovede z ponúkaných možností.

Výučbový program vyžaduje zapojenie intelektuálnych a kognitívnych schopností žiaka do procesu učenia sa. Aktivita žiaka podporuje najúčinnnejšiu metódu vo vyučovacom procese – aktívne vyučovanie alebo učenie sa činnosťou.

Práca s multimediálnym CD je pre žiakov veľmi príťažlivá – obsahuje hry, slovnú zásobu, gramatiku (všetko nahovorené rodenými hovorcami), ako aj testový materiál (žiak si môže otestovať svoje vedomosti bez zbytočného známkovania a stresovania sa na písomke); umožňuje žiakom aktívne získavať vedomosti z anglického jazyka (hravou formou precvičiť gramatiku, slovnú zásobu, pravopis slovíčok a pod.), ale aj počítačové zručnosti. Môžu si sami zvoliť tempo, ktoré im vyhovuje a kontrolovať si svoje vedomosti (spätnú väzbu o správnosti svojej odpovede). Výhodou je, že žiaci sú pri počítači vo dvojiciach, a tak si môžu pomáhať, ale aj porovnávať si vedomosti a súčasne sa učia spolupráci.

Cieľom vyučovacích hodín anglického jazyka je neustále motivovanie a aktivizovanie žiakov tak, aby vlastnou činnosťou získavali nové poznatky a vedomosti, aby sami cítili potrebu komunikovať v anglickom jazyku. Multimediálne zdroje, zahŕňajúce výučbové CD, DVD, umožňujú žiakom interakciu s edukačným materiálom na obrazovke, permanentnú spätnú väzbu, rozvíjať jazykové schopnosti prostredníctvom rozličných aktivít a nahrávok výslovnosti.

Multimediálne CD nosiče možno efektívne uplatniť vo všetkých fázach vyučovacieho procesu:

- v motivačnej fáze – učivo sprostredkované zábavnou formou žiaka ihneď upúta,
- v expozičnej fáze – poznanie skutočnosti z množstva demonštračných možností, čím si žiak lepšie osvojí preberané učivo,
- vo fixačnej fáze – opakovanie a upevňovanie učiva možno realizovať vždy v nových a zmenených podmienkach – žiak má na výber viacero variant príkladov, na ktorých si môže upevňovať učivo,
- v diagnostickej fáze – pri preverovaní osvojených vedomostí.

Pri práci s výučbovým programom môžeme využiť

- *frontálnu formu* výučby s použitím dataprojektoru a interaktívnej tabule a pôsobiť tak na vizuálny a kinetický typ učiacich sa;
- *skupinovú formu* výučby, kde si menej samostatní žiaci s viac samostatnými žiakmi môžu upevniť a odôvodniť správnosť svojich poznatkov,

- *individuálnu formu* výučby. Tento spôsob môžeme najviac uplatniť pri precvičovaní, upevňovaní a opakovaní prebratého učiva. Tu môžeme pozorovať rôzny prístup učiacich sa a spôsob ich osvojovania nadobudnutých vedomostí.

Ak sa učiteľ rozhodne využívať výučbový program vo vyučovaní, je dobré, ak si vypracuje **vlastný plán**. Pri plánovaní je potrebné vziať do úvahy technické možnosti prístupu k výučbovému programu (napríklad počet počítačov k počtu žiakov), časové možnosti (výučbový program je náročnejší na čas), počítačové zručnosti žiakov (sú rôzne), veľkosť skupiny (čím väčšia skupina, tým väčšie riziko výskytu problémov).

4.4| Implementácia výučbových programov do vyučovacích hodín anglického jazyka

Na ilustráciu využitia výučbového programu uvádzame ukážku vyučovacej jednotky anglického jazyka realizovanej v počítačovej učebni.

Téma: Oblečenie

Trieda: 3. ročník

Cieľ: Žiak dokáže identifikovať, pomenovať, napísať a jednoduchým spôsobom opísať druhy oblečenia.

Pomôcky: počítače, projektor, multimediálny výučbový program *Moje prvé slovíčka*

Metódy a formy: skupinová práca, motivačný rozhovor, sledovanie výučbových prezentácií, dialóg, samostatná práca, riešenie úloh pomocou multimediálneho programu

Obr. 37 Ukážka multimediálneho programu *Moje prvé slovíčka*

Priebeh hodiny

Otvorenie hodiny: 1 min.

Privítanie sa so žiakmi. Do triednej knihy zapíšeme chýbajúcich žiakov a tému hodiny.

Aktivity na rozcvičenie: 4 min.

Zahráme si hru **Vstaň, ak máš...**

Žiaci sedia v kruhu. Vyberieme známe slová na pomenovanie oblečenia. Prikážeme *Stand up if you have... (blue trousers, green T-shirt...)*. Žiaci, ktorí majú na sebe uvedené oblečenie sa postavia.

Práca s multimediálnym programom: 30 min.

Precvičovanie učiva pomocou multimediálneho programu. Žiaci si sadnú za PC a spustia si program. Keďže sme týmto programom pracovali na hodinách anglického jazyka spoločne, nemali by mať problémy s jeho spustením a ovládaním. Napriek tomu sa na jednom príklade ubezpečíme, či naozaj vedú s týmto programom pracovať.

Po nastavení témy oblečenie *Clothes* si žiaci, pomocou obrázkov a zvukových nahrávok k nim zopakujú a precvičia výslovnosť slov a rozšíria si slovnú zásobu.

Obr. 38 Ukážka z témy *Clothes*

Nasleduje samostatná práca. Necháme žiakov, aby si sami precvičili úlohy s pomocou počítača. Program sám vyhodnotí ich riešenie. Učiteľ chodí pomedzi žiakov a kontroluje ich prácu.

Úloha 1: Počúvaj a ukáž

Žiak si najprv dobre vypočuje slovo. Potom si pozrie všetky štyri obrázky a klikne na ten, ktorý znázorňuje toto slovo. Ak žiak potrebuje slovo zopakovať klikne na mravčeka.

Obr. 39 Ukážka z úlohy *Počúvaj a ukáž*

Po skončení úlohy sa žiakovi zobrazí slovné hodnotenie (diplom), o tom ako žiak pracoval. Úlohu si môže zopakovať.

Úloha 2: Priradi slová k ich obrázkom

Žiak presunie slovo (uchopením a podržaním tlačidla myši) k správnejmu obrázku.

Kliknutím na mravca si skontroluje správnosť riešenia. Ďalším kliknutím na mravca sa zobrazia nové obrázky a slová.

Obr. 40 Ukážka z úlohy *Priradi slová k obrázkom*

Úloha 3: Oprav slovo (usporiadaj písmená v slovách).

Pod každým obrázkom je slovo, v ktorom sú poprehadzované písmená. Žiak dá písmená do správneho poradia, aby vytvorili slová na obrázku (písmeno uchopí kliknutím a podržaním tlačidla myši a presunie písmeno na inú pozíciu a pustí tlačidlo myši).

Keď opraví všetky slová, správnosť riešenia si skontroluje kliknutím na mravca. Ďalším kliknutím na mravca sa zobrazia nové obrázky.

Obr. 41 Ukážka z úlohy *Oprav slovo*

Úloha 4: Napíš slová pod obrázky.

Žiak klikne do zeleného struku a na každú pozíciu napíše jedno písmeno (počet pozícií v zelenom struku znamená počet písmen, z ktorých sa slovo skladá).

Kliknutím na obrázok si môže slovo aj vypočítať. Po napísaní oboch slov, kliknutím na mravca si skontroluje správnosť riešenia. Ďalším kliknutím na mravca sa zobrazia nové obrázky.

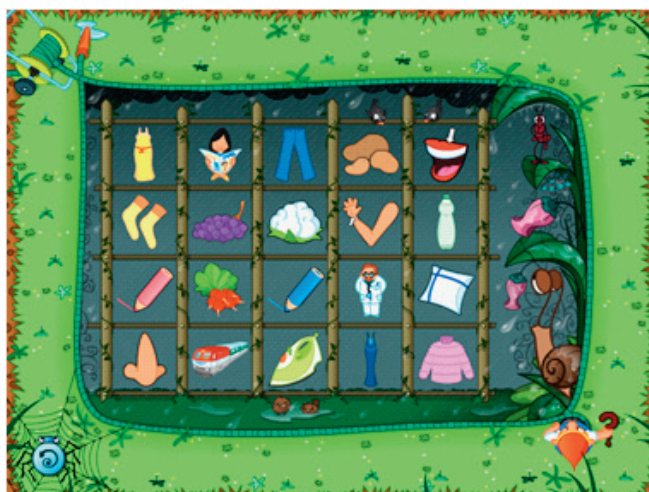

Obr. 42 Ukážka z úlohy *Napíš slová pod obrázky*

Záver: 7 min

Aktivita: Označ všetky slová zo skupiny

Žiaci nájdu, kliknutím označia všetky obrázky zo zadanej skupiny *Clothe* sa jednoduchým spôsobom opíšu druhy oblečenia. Učiteľ kliknutím na mravca skontroluje riešenie. Ďalším kliknutím na mravca sa zobrazia nové zadania.

Obr. 43 Označ všetky slová zo skupiny

Zhodnotenie hodiny: 3 min.

Diskusia – ako sa žiakom pracovalo s programom, čo sa im páčilo, nepáčilo, s čím mali ťažkosti a v čom by sa chceli zlepšiť.

5| Internet a webové stránky

5.1| Internet vo vyučovaní anglického jazyka

Pre učiteľov je prístup na internet a jeho webové stránky veľký zdroj inšpirácie na aplikovanie nových spôsobov výučby, ako aj na získavanie najnovších vedeckých poznatkov vo svojom odbore.

Najpoužívanejšie služby internetu, ktoré môžeme využiť vo vyučovaní anglického jazyka sú (Hnatová, 2004):

- **World Wide Web (www)** – učelia tu môžu nájsť množstvo aktuálnych informácií, ktoré môžu spracovať do pritažlivej multimediálnej formy (texty, hypertexty, obrázky, animácie, zvuky, videosekvencie), metodické a didaktické materiály (učebné pomôcky, odborné texty), didaktické hry, výučbové programy a testovacie programy a iné .
- **Demoverzie** – ide o ukážkovú verziu programu, práca s programom je obmedzená. Plnú verziu získame jej zakúpením. Takéto programy pre mladších žiakov nájdeme napríklad na stránke <http://www.kidwaresoftware.com>.
- **Freeware** (voľne šíriteľný program) – nemá časové obmedzenie a jeho používanie je bez poplatku. Niektoré voľne šíriteľné výučbové programy sú sprístupnené na stránke <http://www.educational-freeware.com>.
- **Shareware** – je plne funkčný software a práca s programom je časovo obmedzená. Ak sa rozhodnete, že ho budete ďalej používať, musíte splniť licenčné podmienky a zaplatiť poplatok. Príklad takéhoto programu môžete nájsť na internete <http://www.123learn.com>.
- **Multimediálne CD** – možno objednať a kúpiť prostredníctvom internetu.
- **Komunikačné prostredia** – umožňujú komunikáciu s rodeným hovoriacim po anglicky, a tým aj možnosť zmysluplnej a autentickej komunikácie vo vyučovaní jazyka. K najpoužívanejším komunikačným prostrediam patrí e-mail (elektronická pošta). U žiakov tak môžeme podporovať najmä rozvoj čítania s porozumením a písania zmysluplných kontextov vychádzajúcich z reálnej situácie.
- **E-learning** – tzv. dištančné elektronické vzdelávanie prostredníctvom internetu. Napríklad <http://www.macmillanpracticeonline.com/>
- **Elektronický obchod** – umožňuje zorientovať sa, objednať si a zakúpiť rôzne didaktické pomôcky (učebnice, výučbové programy, CD).

Internet je pre učiteľa prostriedkom na oživenie vyučovania, zdrojom motivácie a vytvorenia pozitívneho postoja k učeniu.

5.2| Využitie internetu pri príprave pomôcok a pracovných listov

Tvorba vlastných metodických materiálov predstavuje významnú časť zdrojov na využívanie IKT vo vyučovaní. Pri tvorbe materiálov treba zohľadniť, na akej úrovni žiaci ovládajú prácu s počítačom, aké metódy a nástroje spracovania informácií poznajú, ako dokážu kriticky zhodnotiť dostupné zdroje a rešpektovať pravidlá bezpečnej práce s informáciami, softvérom a hardvérom. Využívané IKT prostriedky by mali zodpovedať učebným štýlom žiakov v triede, preto je vhodné postupne rozširovať paletu pripravených materiálov k jednej vyučovacej hodine.

Pri tvorbe materiálov učiteľ zohľadňuje:

- **Cieľ hodiny** – pripraviť materiály v súlade so špecifickými cieľmi.
- **Vstupné znalosti žiakov** – zopakovať predošlé znalosti a nadviazať na ne.
- **Motivácia** – vyvolať záujem, aktivizovať žiakov, poukázať na nové. Môže to byť samostatná práca na internete, krátke video alebo problémová úloha.
- **Nové učivo** – je dôležité podať ho zaujímavou formou, používať názorné a multimedialne nástroje, aktivizovať žiakov, podporiť ich tvorivosť, overovať si spätnú väzbu.
- **Upevnenie učiva** – dostatok nástrojov na rozvíjanie a upevnenie kompetencií na rôznych úrovniach zvolenej taxonómie cieľov. Dôležité je podporovať samostatnosť, sebakontrolu, vytvoriť priestor na komunikáciu so žiakmi a žiakov navzájom.
- **Zhrnutie učiva** – dôležité je na záver sumarizovať poznatky, zastaviť sa pri nejasnostiach, zložitejších javoch alebo dôležitých momentoch. Pripraviť primerané domáce zadanie.
- **Overenie výsledkov** – pestré nástroje vhodné na opakované overovanie vedomostí, primerané spôsobu výučby.
- **Ukončenie hodiny** – využitie materiálov vyžaduje robiť si poznámky pri využívaní pripravených materiálov, zaznamenať si časové intervaly, súvisiace činnosti, otázky, prípadne výsledky úspešne realizovaných hodín.
- **Písomná príprava** – je vhodná ku každému kvalitnému materiálu. Obsahuje metodiku, postupnosť, nápady, alternatívy, poznámky. Je podporou pre učiteľa, základom efektívneho využitia materiálov, odzrkadľuje skúsenosti z predošlej realizácie.
- **Príklady materiálov** – učebné texty, prezentácie, videá, pomôcky na tlač, riešené úlohy, zadania rôznej obťažnosti, testy na sebahodnotenie a skúšanie a iné materiály.

Príprava na vyučovanie anglického jazyka s podporou IKT sa uskutočňuje podobne, ako na ktorúkoľvek inú hodinu, má však svoje špecifiká. Závisí od toho, ktoré technológie si učiteľ n vyučovanie zvolí, či má k dispozícii edukačné a metodické materiály, alebo ich získava z dostupných zdrojov, alebo si ich vytvára sám.

Ak učiteľ edukačný materiál preberá z iných dostupných zdrojov (internet a pod.), je potrebné posúdiť jeho obsahovú a didaktickú stránku, zvážiť rozsah jeho použitia, prípadne potrebu doplnenia alebo úpravy.

Príprava vlastného materiálu na uplatnenie IKT vo vyučovaní patrí k časovo náročnej fáze prípravy na vyučovanie. Náročné na čas a odbornosť je zber a spracovanie informácií, príprava pútavého obsahu a voľba vhodných technológií.

Časovo náročné je aj vlastné spracovanie materiálu, zakomponovanie interaktívnych prvkov, dodržanie didaktických zásad. Vo všetkých troch prípadoch je potrebné klást dôraz na správnu motiváciu, prepojenie teórie a praxe, využitie medzipredmetových vzťahov, aktivizáciu žiaka, podporu tvorivosti a samostatnosti v učení sa žiaka.

5.3| Webové stránky

Metódy a techniky vyučovania cudzích jazykov sa stále rozvíjajú a zefektívňujú, čo robí vyučovanie nadčasovým procesom. Každý vyučujúci musí zvládnuť nielen správne vysvetliť nové učivo, ale aj zaujať pozornosť žiakov. Internet je zdrojom nekonečných informácií a ponúka nám rôzne webové stránky, ktoré nám v tom môžu pomôcť.

Webové stránky tvoria na internete pavučinovú sieť a sú prístupné používateľom internetu vďaka službe www (Word Wide Web – celosvetová sieť multimediálnych dokumentov).

Vo všeobecnosti môžeme webové stránky využiť nasledovne:

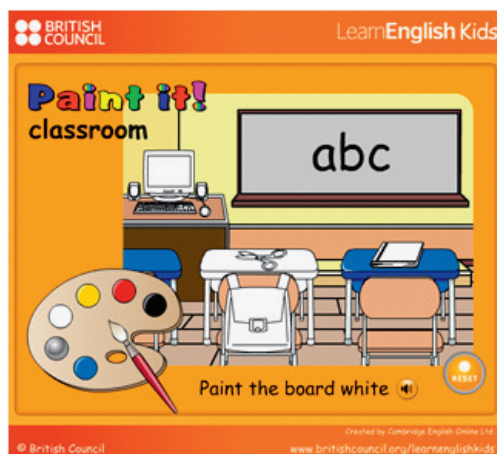
- získavanie poznatkov (napr. nový spôsob výučby),
- získavanie informácií (napr. najnovšie vedecké poznatky vo svojom odbore),
- získavanie materiálov (napr. pracovné listy),
- využitie priamo na hodine (napr. precvičovanie a preverovanie vedomostí),
- motivačné prvky programov (napr. príbehy, hry, skladanie obrázkov), ktoré umožnia udržať deti aj pri nezaujímavom (ale potrebnom) učive.

Edukačné portály sú miesta na internete, poskytujúce vzdelávací obsah. Okrem toho pomáhajú učiteľom pri metodike prípravy na vyučovanie poskytovaním didaktických materiálov v podobe programov, prezentácií, pracovných listov, testov a pod.

5.4| Využitie programov webových stránok

Z veľkého počtu **vzdelávacích portálov** uvedieme niekoľko webových stránok pre učiteľov anglického jazyka vhodných najmä na výučbu detí mladšieho školského veku.

Na stránke <http://learnenglishkids.britishcouncil.org/en/> môžeme nájsť množstvo materiálov na počúvanie (situácií, piesní a hier) a na precvičenie rôznych gramatických javov. Napríklad žiak počúva a číta pokyny, ktoré potom vykoná.

Obr. 44 Paint it!

Zdroj: <http://learnenglishkids.britishcouncil.org/en/word-games/paint-it/classroom>

<http://www.starfall.com> – stránka ponúka mnoho aktivít najmä na čítanie – aktivity súvisiace s abecedou, prvé čítanie a čítanie pre pokročilejších, riekanky a piesne. Napríklad si žiaci precvičujú výslovnosť hlások a slova na obrázku.

Zdroj: <http://more2.starfall.com/m/word-machines/short-a/load.htm?f&d=demo&n=main&y=1>

<http://www.bbc.co.uk/cbeebies> – nachádza sa tu veľa nahovorených rozprávok, piesní, hier. Napríklad žiaci počas počúvania rozprávky musia riešiť úlohy súvisiace s danou rozprávkou.

Obr. 46 Ukážka z rozprávky s textom (vľavo) a ukážka úlohy (vpravo)

Zdroj: <http://www.bbc.co.uk/cbeebies/fimbles/stories/fimbles-moonandtherabbit/>

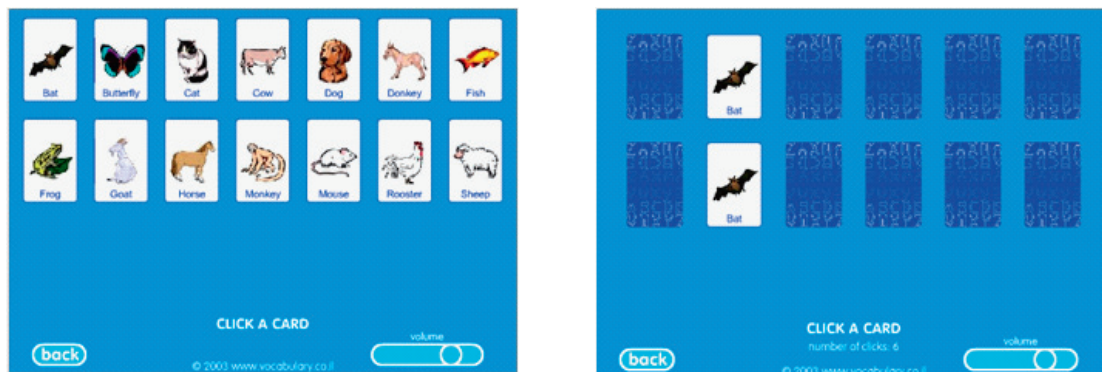
<http://www.eduplace.com> – nájdeme tu hry na precvičenie gramatiky. Napríklad v aktivite *Spelling match* si žiaci môžu precvičiť písanie slov tak, že musia dopĺňať chýbajúce hlásky v slovách.

Obr. 47 Spelling match

Zdroj: http://www.eduplace.com/cgi-bin/schtemplate.cgi?template=/kids/hmsv/smg/smg.shtml&game_file=game_2_06&grade=2&unit=6

<http://www.vocabulary.co.il> – na tejto stránke učiteľ nájde množstvo hier, ktoré môže využiť pri osvojovaní aj precvičovaní slovnej zásoby. Napríklad: žiak sa učí nové slovíčka (precvičuje výslovnosť), a potom hrá hru *pexeso*, v ktorej klikne na obrázky a opäť počuje vyslovené slová.

Obr. 48 Ukážka nácviku nových slov (vľavo) a ukážka hry (vpravo).

Zdroj: <http://www.vocabulary.co.il/foreign-language/english-word-recognition-game/>

<http://www.kindersite.org> – stránka ponúka hry, piesne, rozprávky a pod.

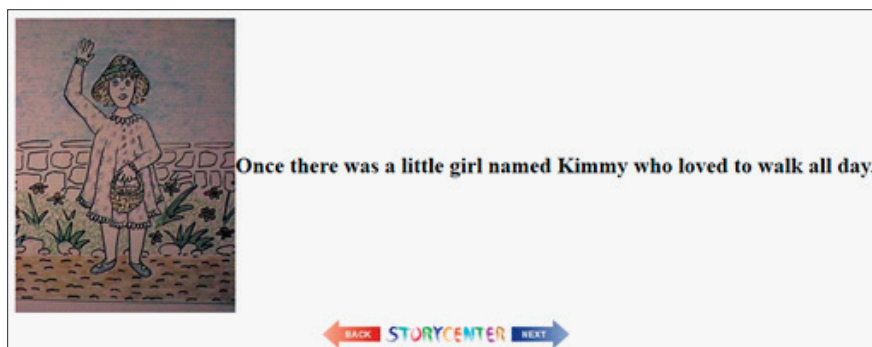

Obr. 49 Ukážka hry Count us in

Zdroj: <http://www.kindersite.org/Directory/DirectoryFrame.htm>

<http://www.storycenter.com> – sú tu príbehy s obrázkami, ktoré sa objavujú po jednej – dvoch vetách.

Obr. 50 Ukážka príbehu Kimmy Gets A Bird by Debbie Sloan

Zdroj: <http://www.storycenter.com/kimtales/kbird/k0.html>

<http://www.oup.com/elt/global/products/i-spy/games/time> – sú tu príbehy, e-card (písanie pohľadníc), hry, ktoré žiakom umožňujú precvičovať slovnú zásobu a správne reagovať.

Obr. 51 Hra Food

Zdroj: <https://elt.oup.com/student/i-spy/games/food?cc=sk&selLanguage=sk#Instructions>

<http://www.onestopenglish.com/children/> – internetové stránky s metodickými a didaktickými materiálmi (učebné pomôcky, odborné texty, pracovné listy, obrázkové karty).

Okrem uvedených, existuje na internete veľa ďalších vzdelávacích portálov a záleží iba od učiteľov ako budú tieto portály využívať.

5.5| Práca s internetom na hodinách anglického jazyka

Možnosť pripojenia na internet dáva učiteľom široké možnosti na rôzne aktivity, keďže internet je zdrojom autentických materiálov, špecifických stránok na vyučovanie cudzích jazykov, nástroj na komunikáciu a spoluprácu. Výber stránky závisí od toho, čo chce učiteľ dosiahnuť. Existuje veľa stránok zameraných na vyučovanie cudzích jazykov, ktoré poskytujú hotové materiály s rôznymi aktivitami, ako aj materiál vhodný na prípravu na overovanie vedomostí a testovanie.

Veľký význam majú autentické materiály a ich ľahká dostupnosť na internete. Využívaním týchto zdrojov je možné vyhovieť potrebám a záujmom žiakov. Práca s internetom obsahuje kroky: vyhľadávanie, vyhodnocovanie, plánovanie.

Vyhľadávanie prostredníctvom internetu patrí k základným zručnostiam učiteľov a žiakov. Pri vyhľadávaní je potrebné správne zadať kľúčové slová, prípadne využiť ich preklad do iného jazyka.

Vyhodnotenie je potrebné vykonať ešte predtým, ako stránku odporučíme žiakom. Je potrebné skontrolovať, či je funkčná, či použitý jazyk a obsah je správny.

Skontrolovať učebné texty a materiály (cvičenia a testy), overiť, či náročnosť zodpovedá profilu žiakov (je primeraná veku, záujmom a jazykovej úrovni žiakov) a skontrolovať správnosť kľúča. Poznamenať si adresu webovej stránky, jej stručný obsah, a tým si vytvárať databázu vhodných stránok.

Plánovanie vyučovania s podporou internetu zahŕňa tieto aspekty:

- Budete používať internet s pripojením na jeden alebo viac počítačov?
- Budú žiaci pracovať samostatne, v dvojiciach alebo v skupinách?
- Aký čas máte vymedzený na jednotlivé úlohy?
- Majú žiaci presné a jasné inštrukcie?
- Budete dávať žiakom pracovné listy?
- Ako bude úloha vyhodnotená? Sú jasné kritériá hodnotenia?
- Ako budú žiaci prezentovať vypracovanie úlohy?

Využívanie zdrojov internetu nemení, aj keď do istej miery môže posunúť ťažisko a metodiku vyučovania jednotlivých jazykových zručností.

Počítačovou technikou a internetom možno využiť pri vyučovaní všetkých jazykových zručností.

V súčasnosti internet ponúka množstvo možností pre nácvik **posluchu** (listening skills). Učiteľ môže využiť výučbové programy (edukačné CD), vysielanie rozhlasových staníc v anglickom jazyku.

Charakter internetu vyžaduje od jeho používateľa najmä dve zručnosti – **čítanie** (reading) a **písanie** (writing). Je potrebné, aby si učitelia uvedomili zvýšenie nárokov najmä na efektívne techniky rýchleho čítania a čítania s porozumením, schopnosti v krátkom čase vytriediť podstatné informácie od nepodstatných, nájsť kľúčové slová v informácii a pod. Učitelia môžu vyčítať internetu, že žiaci majú tendenciu tráviť väčšinu času hraním a zanedbávajú tak dôležitú zložku učenia sa cudziemu jazyku – **hovorenie** (speaking). Učiteľ musí dať žiakom jasne najavo, že internet nie je cieľ, ale prostriedok na uľahčenie dosiahnutia cieľa, ktorým je schopnosť úspešne komunikovať.

Hlavné možnosti využitia internetu na hodinách anglického jazyka sú:

- práca v cieľovom jazyku s autentickým a aktuálnym materiálom,
- výmena informácií (medzi učiteľmi, medzi žiakmi),
- vytvorenie spoločných projektov (medzi školami),
- prístup k odborným materiálom,
- zvýšenie jazykového povedomia a získanie poznatkov o iných kultúrach,
- posilnenie motivácie prácou v reálnych kontextoch,
- vyhľadávanie, výber a spracovanie informácií z relevantných zdrojov,
- sledovanie aktuálnych udalostí vo svete,
- publikovanie vlastných materiálov.

Ak sa učiteľ rozhodne využívať internet pri vyučovaní, je dobré, ak si vypracuje vlastný plán.

Pri plánovaní je potrebné vziať do úvahy **technické možnosti prístupu k internetu** (stály prístup, počet počítačov) a **časové možnosti** (internet je náročnejší na čas, počítačové zručnosti žiakov sú rôzne). Učiteľ zadá úlohu, alebo časti úlohy jednotlivým žiakom, ktorí ju spracujú s využitím internetu a následne na tej istej hodine úlohu spoločne skompletizujú, každý svoju časť. Pokiaľ to robia v angličtine, je to vynikajúci spôsob, ako aktualizovať učivo a motivovať žiakov ku skutočnej komunikácii v angličtine. Učiteľ však musí dokázať správne odhadnúť a limitovať čas na prácu s PC, vedieť rozhodnúť, koľko času je potrebné na to, aby žiaci stručne referovali o svojej časti úlohy a určiť, čo je možné a potrebné, aby žiaci urobili doma samostatne (následná písomná úloha súvisiaca s prebranou témou atď.).

5.6| Využitie internetu vo vyučovaní anglického jazyka

Ako príklad využitia internetu uvádzame ukážky vyučovacích jednotiek anglického jazyka realizované v počítačovej učebni.

Téma: ZOO

Trieda: 3. ročník

Ciele: Žiak dokáže identifikovať, pomenovať a jednoduchým spôsobom opísať zvieratá v zoo.

Pomôcky: obrázkové kartičky zvierat, počítač, internet, dataprojektor, premietacie plátno

Metódy a formy: rozhovor, samostatná práca pri počítači, práca vo dvojici, dialóg

Priebeh hodiny

Otvorenie hodiny: 1 min.

Privítanie so žiakmi. Do triednej knihy zapíšeme chýbajúcich žiakov a tému hodiny.

Aktivity na rozcvičenie: 5 min.

Zaspievame si pesničku *Going to the zoo tomorrow* z webovej stránky www.youtube.com.

Obr. 52 Ukážka piesne na webovej stránke

Zdroj: <http://www.youtube.com/watch?v=-H-pw0bgxVM>

Motivácia: 5 minút

Žiaci sedia (na koberci) v kruhu. So žiakmi sa rozprávame o zvieratách, ktoré už poznajú. **Učiteľka:** *Do you like visiting the zoo? What animals can you see at the zoo?* Rozložíme si obrázkové kartičky zvierat. Vyzveme žiakov *Look at the pictures*, aby pomenovali čo najviac zvierat na obrázkoch a popísali niektoré časti tela zvierat: *What's this?* **Žiaci:** *It's an elephant. It's big. It's got four legs. It's got two big ears and a long trunk. It's grey. I like elephants!*

Expozícia a fixácia: 20 minút

Žiaci sú rozdelení do dvojíc, každá dvojica sedí pri počítači. Otvoríme si webovú stránku <http://learnenglishkids.britishcouncil.org>. Žiaci riešia jednotlivé úlohy pri počítači.

1. Aktivita: Počúvajte a vyfarbite zvieratá v zoo

Úlohou žiakov je vypočuť si inštrukciu a podľa nej vyfarbiť zviera na obrázku. Inštrukciu (vetu) si môžu žiaci prečítať aj pod obrázkom, napr. *Paint the lion brown*.

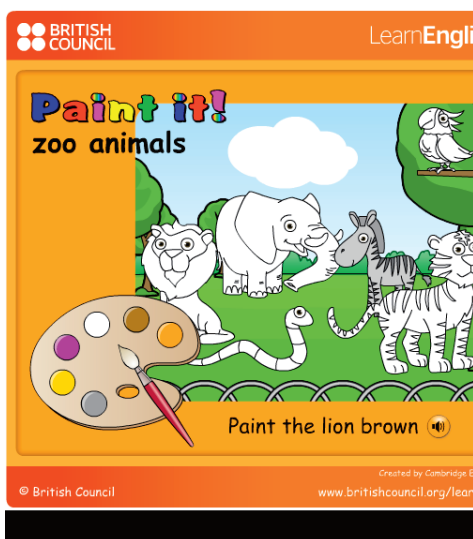

Obr. 53 Ukážka úlohy – Počúvajte a vyfarbite zvieratá v zoo

Zdroj: <http://learnenglishkids.britishcouncil.org/en/word-games/paint-it/zoo-animals>

2. Aktivita: Prečítajte a priradte zvieratá

Úlohou žiakov je prečítať si opis zvierata a priradiť k nemu správny názov, napr. *This animal has a very long neck /giraffe/*.

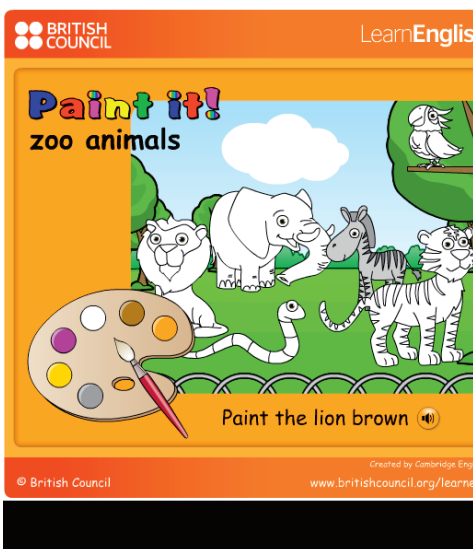

Obr. 54 Ukážka úlohy – Prečítajte a priradte zvieratá

Zdroj: <http://learnenglishkids.britishcouncil.org/en/word-games/find-the-definition/zoo-animals>

3. Aktivita: Prečítajte a napíšte názov zvieratá

Úlohou žiakov je prečítať si opis zvierata, určiť (uhádnuť) pomenovanie zvierata a napísať jeho názov do vyznačených políček.

Obr. 55 Ukážka úlohy – Prečítajte a napíšte názov zvieratá

Zdroj: <http://learnenglishkids.britishcouncil.org/en/word-games/hangman/zoo-animals>

Záver: 5 minút

Aktivita: pieseň *The river*

Úlohou žiakov je najprv priradiť slová k obrázkom, následne si vypočujú pieseň o zvieratách, ktoré žijú pozdĺž rieky. Žiaci môžu napodobňovať (na základe videa) pohyb jednotlivé zvieratá z piesne.

Obr. 56 Ukážka úlohy (vľavo) a ukážka piesne (vpravo) na webovej stránke

Zdroj: <http://learnenglishkids.britishcouncil.org/en/songs/the-river>

Niekoľko kontrolných otázok: *What animals can you see near or in the river? What can you do at the river?*

Zhodnotenie hodiny: 1 minúta

Diskusia – čo sa žiakom páčilo, nepáčilo, s čím mali ťažkosti a v čom by sa chceli zlepšiť.

Téma: pohľadnica *Greeting Cards*

Trieda: 4. ročník

Cieľ: Napísať krátku správu na pohľadnicu a poslať ju mejlom spolužiakovi.

Pomôcky: počítače s pripojením na internet (využitie mejlu za predpokladu, že všetci žiaci majú mejlovú adresu)

Priebeh hodiny

Otvorenie hodiny: 1 minúta

Privítanie so žiakmi. Do triednej knihy zapíšeme chýbajúcich žiakov a tému hodiny.

Aktivity pred prácou na počítači: 9 minút

Žiakom prehráme krátku videonahrávku *Molly's card*.

Obr. 57 Ukážka z príbehu *Molly's card*

Zdroj: <http://www.bbc.co.uk/cbeebies/fimbles/stories/fimbles-mollyscard/>

Po vypočutí príbehu položíme žiakom niekoľko otázok, týkajúcich sa porozumenia príbehu a porozprávame sa so žiakmi o blahoželaníach k sviatku.

Práca na počítačoch: 30 minút

Úloha: Otvorte si webovú stránku <https://elt.oup.com/student/i-spy>, vyberte si elektronickú pohľadnicu, ktorá sa vám páči a napíšte svojmu spolužiakovi blahoželenie k sviatku (narodeninám, meninám). Pohľadnicu mu pošlite mejlom.

Obr. 58 Ukážka e-card

Zdroj: <https://elt.oup.com/student/i-spy/ecards/?mode1=create>

Žiaci napíšu reálny text napr. *Happy birthday and many happy returns of the day* a pohľadnicu môžu poslať konkrétnemu človeku, čo sú vysoko motivačné prvky.

Aktivity po práci na počítači: 4 minúty

Po práci na počítačoch sa rozprávame so žiakmi o pohľadniciach, ktoré poslali svojim spolužiakom (o tom, komu žiak poslal pohľadnicu, čo je na pohľadnici a pod.).

Zhodnotenie hodiny: 1 minút

Diskusia – čo sa žiakom páčilo, nepáčilo, s čím mali ťažkosti a v čom by sa chceli zlepšiť.

Téma: ovocie *Fruit*

Ročník: 3. ročník

Ciele: Žiak dokáže identifikovať, pomenovať, jednoduchým spôsobom opísať druhy ovocia a vyjadriť, čo má a čo nemá rád.

Pomôcky: počítače s pripojením na internet, obrázkové kartičky jedál (ovocie, zelenina).

Metódy a formy: motivačný rozhovor, samostatná práca pri počítači, dialóg, skupinová práca.

Priebeh hodiny

Otvorenie hodiny: 1 minúta

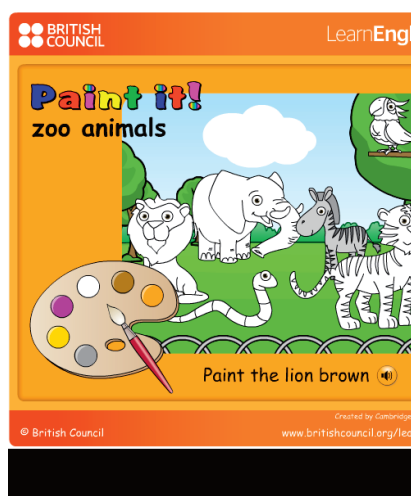
Privítame sa so žiakmi. Do triednej knihy zapíšeme chýbajúcich žiakov a tému hodiny.

Aktivity pred prácou na počítači: 4 minúta

Rozhovor so žiakmi na tému ovocie: *What food can you see? Do you like fruit? What's your favourite fruit?*

Práca na počítačoch: 30 minút

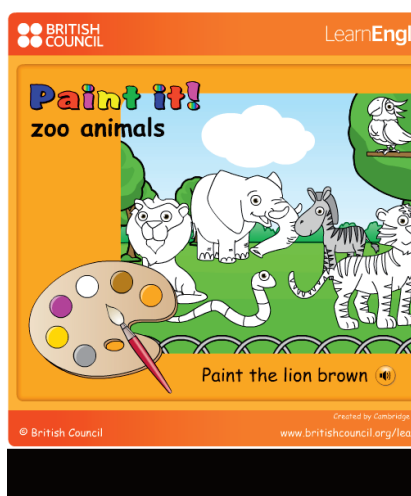
Žiaci sedia pri počítačoch. Otvoríme si webovú stránku <http://learnenglishteens.britishcouncil.org/grammar-vocabulary/vocabulary-exercises/fruit>. Žiaci si zopakujú a rozšíria slovnú zásobu na tému ovocie. Na prvej snímke sú rôzne druhy ovocia (obrázok, slovo, výslovnosť). Môžu si vybrať druh ovocia na precvičovanie.

Obr. 59 Ukážka úlohy Choose

Zdroj: <http://learnenglishteens.britishcouncil.org/grammar-vocabulary/vocabulary-exercises/fruit>

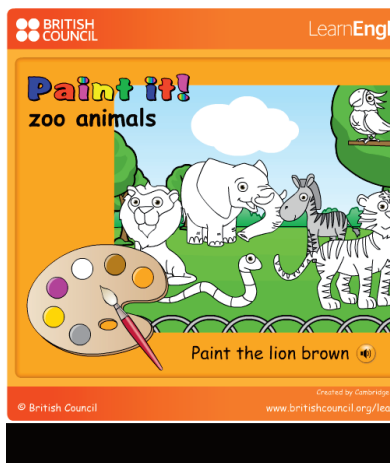
Najprv si žiaci niekoľkokrát vypočujú a precvičia správnu výslovnosť slova na obrázku.

Obr. 60 Ukážka Learn

Zdroj: <http://learnenglishteens.britishcouncil.org/grammar-vocabulary/vocabulary-exercises/fruit>

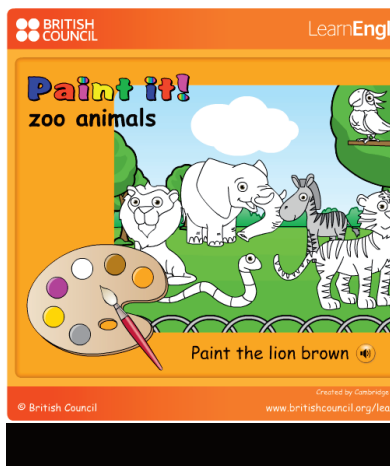
Žiaci prečítajú napísané slovo (môžu si ho opäť vypočuť) a označia správne ovocie.

Obr. 61 Ukážka Remember

Zdroj: <http://learnenglishteens.britishcouncil.org/grammar-vocabulary/vocabulary-exercises/fruit>

Nakoniec žiaci napíšu správne slovo podľa ovocia na obrázku (slovo si môžu vypočuť).

Obr. 62 Ukážka Write

Zdroj: <http://learnenglishteens.britishcouncil.org/grammar-vocabulary/vocabulary-exercises/fruit>

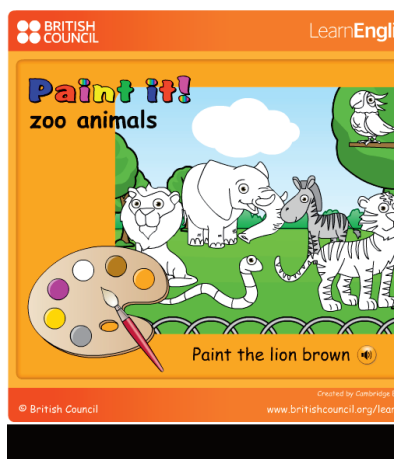
Žiaci pokračujú cvičeniami k danej téme.

Veľkou výhodou tejto formy opakovania je, že každý žiak rieši úlohy individuálne a vlastným tempom.

Ak má žiak nejaký problém, môže zavolať učiteľa a opýtať sa.

Cvičenia sú robené tak, že žiaci sa po vyriešení úlohy dozvedia, či riešili úlohy správne alebo kde urobili chyby.

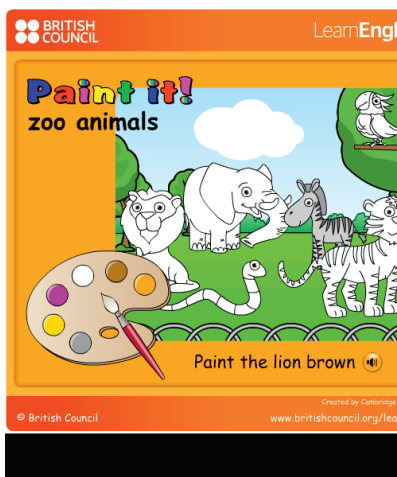
Úloha 1: Priradi slová k obrázkom.

Obr. 63 Ukážka úlohy Image matching

Zdroj: <http://learnenglishteens.britishcouncil.org/grammar-vocabulary/vocabulary-exercises/fruit>

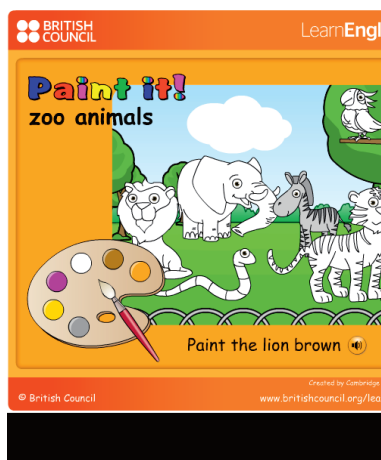
Úloha 2: Spoj slová s obrázkami.

Obr. 64 Ukážka úlohy Find the pairs

Zdroj: <http://learnenglishteens.britishcouncil.org/grammar-vocabulary/vocabulary-exercises/fruit>

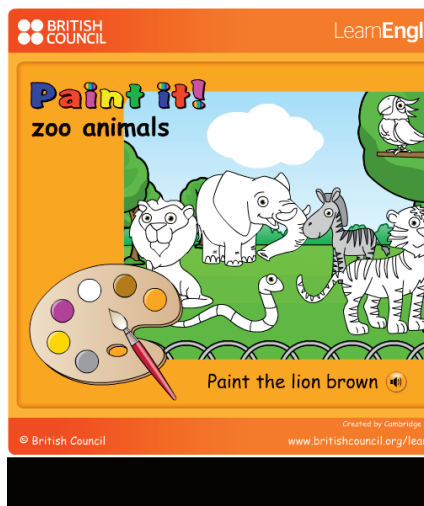
Úloha 3: Označ balóny s písmenami podľa hláskovania slova na obrázku.

Obr. 65 Ukážka úlohy Ballon burst

Zdroj: <http://learnenglishteens.britishcouncil.org/grammar-vocabulary/vocabulary-exercises/fruit>

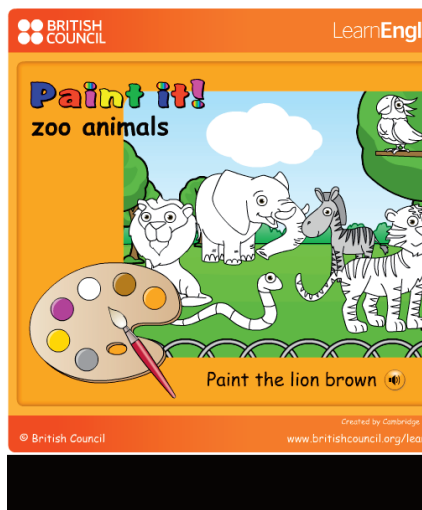
Úloha 4: Nájdi v mriežke slová podľa pomôcky.

Obr. 66 Ukážka úlohy Wordsearch

Zdroj: <http://learnenglishteens.britishcouncil.org/grammar-vocabulary/vocabulary-exercises/fruit>

Úloha 5: Prečítaj si a napíš slovo.

Obr. 67 Ukážka úlohy Hangman

Zdroj: <http://learnenglishteens.britishcouncil.org/grammar-vocabulary/vocabulary-exercises/fruit>

Aktivity po práci na počítačoch: 9 minút

Pic-your-wits – v hre žiaci spoločne hádajú, čo je na obrázku, ktorý sa postupne objavuje na obrazovke (12 obrázkov). Žiaci majú možnosť výberu odpovede (16 slov) a snažia sa čo najrýchlejšie uhádnuť a pomenovať daný obrázok.

Obr. 68 Ukážka úlohy Pic-your-wits

Zdroj: <http://learnenglishteens.britishcouncil.org/study-break/games/pic-your-wits>

Zhodnotenie hodiny: 1 minúta

Diskusia – čo sa žiakom páčilo, nepáčilo, s čím mali ťažkosti a v čom by sa chceli zlepšiť.

Záver

Súčasný rozvoj informačných technológií sa nevyhnutne musel prejaviť aj vo vzdelávacom procese, jeho modernizácii a zavádzaní nových technológií.

Moderné technológie predstavujú veľký posun vo vyučovaní cudzích jazyko, pretože umožňujú v takej miere, ako nikdy doteraz, sprostredkovať priamy kontakt žiaka s jazykom.

Musíme však upozorniť, že moderné technológie nemôžu úplne nahradiť základné elementy edukačného procesu. Jedným z nich je aj pedagóg, ktorý je dostatočne vzdelaný a zručný vo svojom odbore; je ochotný sa ďalej vzdelávať, prispôbovať sa novým trendom a následne prispievať k rozvoju vyučovacích metód a techník.

Nech už učiteľ použije najmodernejšiu didaktickú techniku podporenú progresívnymi vyučovacími metódami, alebo zaradí aj tradičné formy a postupy, vyučovací cieľ dosiahne len vtedy, ak budú žiaci dostatočne motivovaní a usilovní, ak budú mať vôľu učiť sa, ak budú mať kvalitný, zaujímavý a podnetný študijný materiál.

Zoznam bibliografických odkazov

- HNATOVÁ, J. 2004. *IKT v edukačnom procese: Internet pre učiteľov*. Prešov : Metodicko-pedagogické centrum, 2004. ISBN 80-8045-326-8.
- PENN, J. 2009. *Family and Friends 1. Teacher's Book*. Oxford : Oxford University Press, 2009.
- PETTY, G., 1996. *Moderní vyučování*. Praha : Portál, 1996. 380 s. ISBN 80-7178-070-7.
- ZOUNEK, J., ŠEĐOVÁ, K. 2009. *Učitelé a technologie: Mezi tradičním a moderním pojetím*. Brno : Paido, 2009. 174 s. ISBN 978-80-7315-187-4.
- ŽÁČOK, L., SCHLARMANNOVÁ, J. 2004. Pracovní zošit (pracovní listy) ako prostriedok zvyšovania efektívnosti vyučovania. In *Zborník z medzinárodnej vedecko-odbornej konferencie Technické vzdelanie ako súčasť všeobecného vzdelania*. Banská Bystrica : Katedra techniky a technológií FPV UMB, 2004, s. 350-353. ISBN 80-8083-040-1.

Názov:	Moderné technológie vo vyučovaní anglického jazyka na základnej škole
Autor:	PaedDr. Iveta Labjaková
Recenzenti:	PaedDr. Zuzana Duchoňová Ing. Gréta Korpádiová
Vydavateľ:	Metodicko-pedagogické centrum v Bratislave
Odborná redaktorka:	Mgr. Sylvia Laczová
Grafická úprava:	Ing. Monika Chovancová
Vydanie:	1.
Rok vydania:	2014
Počet strán:	76
ISBN	978-80-8052-877-5